

Звіт
ЦК Профспілки працівників освіти і науки України
за період з листопада 2015 року до грудня 2020 року

Профспілка працівників освіти і науки України – найчисельніша Всеукраїнська громадська профспілкова організація, яка об'єднує в своїх рядах працівників закладів та установ освіти, студентів, аспірантів, докторантів закладів вищої освіти та учнів закладів професійно-технічної освіти, а також непрацюючих пенсіонерів. Визнаючи найбільш перспективним і ефективним видом соціального партнерства переговорний процес, ЦК Профспілки всіма дозволеними законодавством формами та методами наполегливо відстоює трудові права, соціально-економічні інтереси членів Профспілки.

У 2016 році Профспілка працівників освіти і науки України підтвердила свою репрезентативність та отримала відповідне Свідоцтво, що є визнанням державою повноважень Профспілки і ще одним важелем для вирішення проблем освітян шляхом ефективного соціального діалогу на найвищому рівні.

Профспілка працівників освіти і науки України станом на 1 січня 2020 року нараховувала у своїх лавах 1 440 721 члена профспілки, серед яких 934 786 працівників (або 64,9%), 410 226 студентів (або 28,5%), 24 983 учнів закладів професійно-технічної освіти (або 1,7%) та 70 726 пенсіонерів, які припинили свою трудову діяльність і перебувають на профспілковому обліку (або 4,9%).

За останні п'ять років чисельність членів Профспілки зменшилась на 237953 осіб (динаміка за роками додається).

Основними причинами скорочення профспілкового членства стало реформування освітньої галузі, внаслідок якого відбувається оптимізація закладів освіти, зменшення чисельності працюючих; реорганізація профспілкових структур в умовах створення об'єднаних територіальних громад; скорочення обсягу місць на навчання за державним замовленням у закладах вищої освіти, недобір студентів на контрактну форму навчання тощо.

Кількість профспілкових організацій скоротилася впродовж цього періоду з 26 294 до 24 311 одиниць, або на 1983 організації.

Загальне скорочення кількості первинних профспілкових організацій за минулий рік відбулося, в основному, у зв'язку з оптимізацією мережі закладів освіти в процесі реформування галузі та перетворенням закладів освіти у філії (структурні підрозділи) опорних шкіл з втратою статусу юридичної особи; об'єднанням закладів загальної та дошкільної освіти в об'єднані заклади освіти; створенням в об'єднаних територіальних громадах організацій галузевої Профспілки, внаслідок чого первинні профспілкові організації закладів освіти перетворюються на такі структурні підрозділи організацій, як профбюро, профгрупи. У Київській міській організації Профспілки кількість організаційних ланок збільшилась на 4 організації.

Кількість об'єднаних районних-міських, районних, районних у містах організацій Профспілки станом на 1 січня 2020 року становила 505 одиниць. У районах Житомирської (одна), Одеської (одна), Харківської (три), Хмельницької (одна) та Чернігівської (дві) областей, де об'єднані територіальні громади повністю поглинули територію району, районні організації Профспілки перейменовані на організації Профспілки в ОТГ.

За останні п'ять років скоротилася кількість районних, районних в містах, об'єднаних районних-міських організацій Профспілки з 506 до 505 організацій, міських організацій Профспілки зі 128 до 127 організацій. У 2019 році Ставищенська районна організація Профспілки Київської області виведена з переліку (реєстру) організацій, що входять до структури Київської обласної організації Профспілки, Моршинська міська організація Профспілки Львівської області припинила свою діяльність.

Станом на 1 січня 2020 року у структурі Профспілки налічується 24 обласні та Київська міська організації, до складу яких входять: 2 об'єднані районні-міські організації; 503 районні, районні у містах організацій, з них 8 організацій Профспілки (колишні районні), в яких об'єднані територіальні громади, повністю поглинули територію району; 127 міських організацій Профспілки.

Упродовж звітнього періоду відсоток охоплення профспілковим членством в обласних, Київській міській організаціях Профспілки скоротився з 89,14% до 80,57% або на 8,57%.

Спостерігається збільшення загальної чисельності спілчан серед студентства у Вінницькій обласній організації Профспілки; серед учнів, які навчаються у закладах професійної (професійно-технічної) освіти у Вінницькій, Кіровоградській, Луганській, Львівській та Одеській обласних організаціях Профспілки.

Станом на 01.01.2020 року в Україні відповідно до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» від 05.02.2015 № 157-VIII вже створено і розпочали свою діяльність 1029 об'єднаних територіальних громад.

За останні чотири роки в об'єднаних територіальних громадах створено 101 організаційну ланку галузевої Профспілки, що становить 9,8% від їх загальної кількості. Всі профспілкові організації в ОТГ здійснили державну реєстрацію та внесені до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань.

39 організаційних ланок галузевої Профспілки в об'єднаних територіальних громадах підпорядковуються районним, а 62 – обласним організаціям Профспілки.

До складу 101 організації Профспілки в об'єднаних територіальних громадах увійшли 478 первинних профспілкових організацій та 464 профспілкові організації структурних підрозділів. Загальна чисельність працівників в них становить 28517 осіб, з яких на профспілковому обліку перебувають 23186 осіб (або 81,31%).

ЦК спрямовує діяльність організаційних ланок на залучення до лав галузевої Профспілки працівників та осіб, які навчаються, закладів вищої освіти, які перебувають у сфері впливу галузевого міністерства і де не створені первинні профспілкові організації освітянської Профспілки.

Виборними органами територіальних організацій Профспілки проводиться робота щодо залучення до лав галузевої Профспілки освітян з інших галузей, виходячи з рекомендацій, викладених у постанові Президії ФПУ від 24.04.2007 № П-11-14 «Про врегулювання питань переходу членів профспілок із однієї профспілки в іншу» та «Меморандуму між членськими організаціями Федерації профспілок України про принципи взаємодії та подальшої співпраці», затвердженому постановою Президії ФПУ від 02.04.2015 № П-38-7. Її результатом стало залучення до лав галузевої Профспілки понад 27 500 спілчан, які виявили таке бажання.

Загальна чисельність пенсіонерів, які припинили свою трудову діяльність та перебувають на профспілковому обліку, за звітний період скоротилася на 7516 осіб і становить 70726 членів. За власним бажанням вибуло з лав Профспілки 78450 осіб, виключено – 298 осіб.

Профспілка працівників освіти і науки України є членською організацією Федерації профспілок України, яка об'єднує 69 членських організацій, з них 44 всеукраїнські профспілки та 25 профоб'єднань. Загальна чисельність членів профспілок у складі ФПУ станом на 01.01.2020 року становила 4 383 706 осіб. Питома вага членів галузевої Профспілки у складі Федерації профспілок України збільшилася з 23,5% у 2009 році до 31,7% у 2019 році.

Чисельність членів Профспілки бюджетної сфери (освіти, охорони здоров'я, держустанов, культури та соціальної сфери) у складі Федерації профспілок України станом на 01.01.2020 року становить 2 486 817 осіб (або 56,73%). Питома вага членів Профспілки бюджетної сфери (освіти, охорони здоров'я, держустанов, культури та соціальної сфери) у складі Федерації профспілок України збільшилася з 46,0% у 2012 році до 56,73% у 2019 році.

Разом з тим, за останні 10 років чисельність членів профспілок скоротилася майже на 52%, а саме з 8 478,88 тис. осіб до 4 383,71 тис. осіб.

Представляючи у складі Федерації профспілок України понад 31% спілчан, галузева Профспілка непропорційно представлена у її виборних органах.

Забезпечується співпраця ЦК Профспілки з виборними органами профспілок працівників інших галузей бюджетної сфери – охорони здоров'я, культури, державних установ, соціальної сфери. Неодноразово надсилались спільні звернення до керівництва держави щодо дотримання встановлених законодавством прав та гарантій працівників.

На покращання умов праці та навчання членів профспілки спрямовано колективно-договірне регулювання трудових прав і соціально-економічних інтересів. Визначним у 2016 році стало схвалення на II пленумі ЦК Профспілки нової Галузевої угоди на 2016–2020 роки, яку підписано

Сторонами 23 листопада 2016 року. Здійснено її повідомну реєстрацію в Міністерстві соціальної політики України 15 грудня 2016 року за № 31.

На VI пленумі ЦК Профспілки, що відбувся у квітні 2018 року, підведено підсумки виконання Галузевої угоди та внесено до неї зміни у зв'язку з прийняттям нової редакції закону «Про освіту» та низки інших законодавчих актів. Членами ЦК Профспілки роботу Сторін Галузевої угоди визнано такою, що спрямована на реалізацію зобов'язань та домовленостей за Галузевою угодою та потребує подальших зусиль на їх виконання з метою посилення соціально-економічного захисту працівників освіти.

Система соціального партнерства включає також територіальні угоди, угоди на рівні більшості міст, районів та колективні договори.

За 2015–2019 роки кількість укладених колективних договорів у закладах освіти, де діють первинні профспілкові організації працівників, зменшилась на 1945 одиниць, а кількість первинних профспілкових організацій працівників – на 1931 одиницю. За цей же період чисельність працівників, охоплених колективними договорами, зменшилась на 62,7 тис. осіб. Така ситуація викликана як реформуванням освітньої галузі, внаслідок якого відбувається оптимізація закладів освіти, так і затягуванням з укладенням колективних договорів (угод) з боку органів управління освітою в новостворених об'єднаних територіальних громадах тощо.

У 2019 році колективними договорами було охоплено 1112,6 тис. працюючих або 99,67% загальної чисельності працівників закладів освіти, де створені профспілкові організації. У 2018 році колективними договорами було охоплено 1122,1 тис. працюючих або 99,82%. У 2017 році таке охоплення становило 1138,5 тис. працюючих або 99,68%. У 2016 році колективними договорами було охоплено 1153,6 тис. працюючих або 99,8%. У 2015 році – 1179,8 тис. осіб або 99,67% відповідно.

За термін дії Угоди показник додатково залучених коштів на одну особу збільшився. Якщо в 2015 році він складав 377,31 грн., то в 2016 році – 812 грн., в 2017 році – 1180 грн., у 2018 – 1804,7 грн., у 2019 – 1937,1 грн.

Соціально-економічні інтереси та трудові права членів профспілки представлялися та відстоювалися на засіданнях Урядових комітетів з розглядом проєктів постанов, розпоряджень Кабінету Міністрів України, в яких від імені Спільного представницького органу об'єднань профспілок брали участь керівники профспілки.

З цією метою голова Профспілки та його заступники брали участь у засіданнях Національної тристоронньої соціально-економічної ради, Національного агентства кваліфікацій, інших представницьких органах.

Представники ЦК Профспілки доводили свою позицію під час переговорів та зустрічей з керівництвом та працівниками Міністерства освіти і науки, з представниками міністерств фінансів, соціальної політики.

Представництво та захист трудових і соціально-економічних прав та інтересів членів профспілки здійснювалося в умовах, продиктованих як змінами в трудовому законодавстві, так і реформуванням системи освіти, її

фінансового забезпечення, подальшим розширенням повноважень органів місцевого самоврядування, їх децентралізацією.

Дії ЦК Профспілки працівників освіти і науки України у звітному періоді спрямовувалися на фінансове забезпечення трудових і соціально-економічних прав та інтересів членів Профспілки.

Щорічно опрацьовувалися проекти Основних напрямів бюджетної політики, Бюджетної декларації на 2020–2023, а також проекти Державного бюджету на відповідні роки. Надавалися пропозиції Федерації профспілок України, Спільному представницькому органу об'єднань профспілок з вимогою врахування їх в пропозиціях профспілкової сторони Міністерству фінансів України, Уряду, Верховній Раді України. Серед низки таких пропозицій – передбачення в Основних напрямах норм про забезпечення державою гарантій, встановлених Конституцією України, Законами України у сфері освіти та праці; недопущення ліквідації закладів освіти, особливо у сільській місцевості; фінансування галузі в обсягах відповідно до статті 61 та 78 Закону України «Про освіту»; забезпечення у повному обсязі видатками освітньої субвенції та інших субвенцій; надання дотації з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення переданих видатків з утримання закладів освіти; фінансового забезпечення оплати праці на основі Єдиної тарифної сітки з установленням базового окладу працівника першого тарифного розряду на рівні не нижче мінімальної заробітної плати; збереження та забезпечення законодавчо визначених державних гарантій з оплати праці працівникам освіти; підвищення престижу праці педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників; збільшення рівня стипендіального забезпечення; підтримки учасників бойових дій та їхніх дітей під час здобуття професійно-технічної та вищої освіти; забезпечення пільгового проїзду у транспорті студентам, учням; безоплатного підвезення педагогічних працівників сільської місцевості до роботи і додому; пільгового забезпечення педагогічних працівників сільської місцевості та селищ міського типу та пенсіонерів з їх числа житлом з опаленням і освітленням; відновлення прав пенсіонерів на пенсійне забезпечення, зокрема виходу на пенсію за вислугу років тощо.

Спрямовувалися пропозиції, обґрунтування, розрахунки до проектів Державного бюджету до Верховної Ради України, Комітету з питань науки і освіти, особисто народним депутатам України, членам відповідних профільних комітетів, особисто Голові Верховної Ради України. Така діяльність сприяла поліпшенню фінансового забезпечення галузі.

Питання фінансового забезпечення закладів освіти, зокрема для реалізації законодавчо встановлених трудових прав педагогічних та інших працівників, щорічно розглядалися президією та на пленумах. За наслідками розгляду спрямовувалися звернення до Міністерства освіти і науки, Уряду, Верховної Ради України, профільного Комітету.

Обсяги видатків на освіту, гарантовані статтею 61 попередньої редакції закону «Про освіту» та статтею 78 чинної, щороку збільшувалися. Однак у

відсотковому вимірі ще жодного року за час дії законів не відповідали законодавчо встановленим 10% національного доходу та 7% ВВП.

Зокрема, у 2016 році ці обсяги становили 129,4 млрд. грн., або 5,4% від ВВП, у 2017 році – 177,8 млрд. грн., або 6,0% від ВВП, у 2018 році – 210,0 млрд. грн., або 5,9 % від ВВП, у 2019 році – 238,8 млрд. грн., або 6,0% від ВВП. Обсяги видатків на освіту у 2020 році становлять 272,9 млрд. грн., або 6,8% від ВВП.

Завдяки спільним діям збільшуються не лише видатки на освітню галузь, а й видатки освітньої субвенції. Якщо у 2015 році її обсяги становили 43,4 млрд. грн., то вже у 2016 році – 44,8 млрд. грн., або більше на 3,2%; у 2017 році – 52,6 млрд. грн., або більше на 17,4%; у 2018 році – 61,3 млрд. грн., або більше на 16,5%; у 2019 році – 69,6 млрд. грн., або більше на 15,7% від кожного попереднього року.

У Державному бюджеті України на 2020 рік обсяги освітньої субвенції затверджено на рівні 77,5 млрд. грн., які розподілено між 1447 місцевими бюджетами в обсязі 77,0 млрд. грн. Нерозподілений обсяг освітньої субвенції становив 568,1 млн. грн., або 0,7% проти 1,82% в 2019 році.

Законом від 25.08.2020 № 822 «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» видатки освітньої субвенції збільшено на 1,56 млрд. грн. для забезпечення підвищення посадових окладів та ставок заробітної плати педагогічних працівників з 1 вересня 2020 року у зв'язку зі збільшенням мінімальної заробітної плати та розміру посадового окладу працівника 1 тарифного розряду ЄТС. Крім того, розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12 лютого 2020 р. № 116-р субвенцію збільшено на 2,2 млрд. у зв'язку з коригуванням контингенту учнів станом на 5 вересня 2019 року. Тож обсяги освітньої субвенції з урахуванням зазначених змін становлять 81,3 млрд. грн., що більше минулого року на 16,8%.

У розрахунку на одного вчителя обсяги освітньої субвенції у 2015 р. становили 7966 грн. на місяць, у 2016 р. – 8408 грн., у 2017 р. – 10008 грн., у 2018 р. – 11610 грн., у 2019 р. – 13182 гривні, у 2020 р. – 15398 грн. на місяць.

У 2017 році середній розмір видатків освітньої субвенції в розрахунку на 1 учня в цілому в Україні складав 13155,0 грн. на рік. Однак цей показник залежно від території коливався в діапазоні від 10587,2 гривні до 16192,7 грн. У розрахунку на 1 клас обсяги освітньої субвенції в розрізі областей та міста Києва коливалися від 225,5 тис. грн. до 301,9 тис. грн.

У 2020 році видатки освітньої субвенції на один клас становлять у середньому 394,2 тис. грн., а на одного учня – 19681 гривню.

Початок стимулюванню місцевих ініціатив, спрямованих на ефективне використання внутрішнього потенціалу регіонів, поклав Закон України «Про засади державної регіональної політики». Реформувалися міжбюджетні відносини. Розширилася податкова база для джерел наповнення місцевих бюджетів. Більше половини надходжень від податку на доходи фізичних осіб залишається у розпорядженні місцевих бюджетів. Збільшенню надходжень

сприяє рішення про підвищення рівня мінімальної заробітної плати. За місцевими бюджетами закріплено практично всі надходження від плати за землю, транспортні та деякі інші податки і збори.

Здійснюються реформи у фінансовому забезпеченні здобуття загальної середньої освіти. Зміни, внесені до Бюджетного кодексу стосовно освітньої субвенції, змінили напрями використання коштів. З 2017 року освітня субвенція використовується на заробітну плату з нарахуваннями педпрацівників закладів загальної середньої освіти та її компоненти, що забезпечують педпрацівники закладів професійно-технічної і фахової передвищої освіти. Передбачено можливість використання її залишків у наступному році також на інші цілі.

У зв'язку з подальшим розвитком місцевого самоврядування, забезпеченням фінансових основ діяльності органів місцевого самоврядування, збільшенням кількості об'єднаних територіальних громад значно змінюється структура розподілу видатків субвенції між районними, міськими бюджетами та бюджетами об'єднаних територіальних громад.

На початку звітнього періоду, у 2016 році, освітню субвенцію з державного бюджету було розподілено між 793 місцевими бюджетами, з яких 148 – міських, 461 – районний, 24 – обласних бюджети та 159 бюджетів об'єднаних територіальних громад. Загальний обсяг освітньої субвенції цим об'єднаним територіальним громадам становив 1615,5 млн. грн. У 2015 році налічувалося 669 місцевих бюджетів територіальних одиниць.

У наступному, 2017 році кількість головних отримувачів освітньої субвенції збільшилась до 998 одиниць. Таке збільшення відбулося за рахунок створення нових об'єднаних територіальних громад. На той час їх налічувалося 366 одиниць.

У 2018 році кількість об'єднаних територіальних громад – отримувачів освітньої субвенції збільшилася до 665 із загальної кількості місцевих бюджетів 1287 одиниць з її бюджетом 10,2 млрд. грн.

У 2019 році обсяги такої субвенції розподілено між 1402 місцевими бюджетами, з поміж яких 782 бюджети об'єднаних територіальних громад, яким її затверджено в сумі 13,3 млрд. грн.

У поточному, 2020 році обсяги освітньої субвенції розподілено між 1447 місцевими бюджетами, з-поміж яких 872 бюджети об'єднаних територіальних громад, яким її затверджено в сумі 21,7 млрд. грн.

Тож впродовж звітнього періоду кількість новостворених об'єднаних територіальних громад збільшилася на 713 одиниць, що вимагало вжиття певних дій та заходів усіма організаційними ланками профспілки, спрямування їх на збереження членства, а також первинних, районних, міських організацій, їх реорганізації та створення нових у об'єднаних територіальних громадах. Фінансовий ресурс такого профспілкового членства в цих громадах, залежно від року, коливався в обсягах від 12 млн. грн. до 170 млн. грн., який є основою та належним підґрунтям діяльності організації та захисту її членів.

Прогнозуються подальші зміни адміністративно-територіального устрою та укрупнення територіальних громад, посилення ролі органів місцевого самоврядування. Станом на 12 червня 2020 року Кабінет Міністрів України прийняв розпорядження щодо визначення адміністративних центрів та затвердження територій громад областей. Створено 1469 територіальних громад (у тому числі 31 територіальна громада на непідконтрольній території в межах Донецької та Луганської областей). У 1438 територіальних громадах 25 жовтня 2020 року пройшли перші вибори депутатів місцевих рад територіальних громад та їх голів.

Відповідні зміни закладено в проєкті Державного бюджету України на 2021 рік, реєстраційний № 4000 від 14.09.2020. Видатки освітньої субвенції передбачаються лише бюджетам цих новостворених територіальних громад, обласним бюджетам і бюджету міста Києва, яких налічується 1463 одиниці.

Такі адміністративні та самоврядні зміни в управлінні, повноваженнях та відповідальності місцевих органів влади означають зміну підходів до організації фінансового забезпечення закладів і установ освіти та вимагають відповідних змін у структурі й діяльності профспілкових організацій.

Розподіл освітньої субвенції між місцевими бюджетами проводиться за формулою, затвердженою постановою Уряду від 27.12.2017 № 1088, показники якої не враховують фактичної потреби видатків на оплату праці педагогічних працівників закладів загальної середньої, професійно-технічної і фахової передвищої освіти, які забезпечують здобуття учнями та студентами загальної середньої освіти, що підтверджується недостатністю видатків одним місцевим бюджетам та їх надлишками іншим.

ЦК Профспілки ініціював зміни перерозподілу видатків освітньої субвенції між місцевими бюджетами, особливо наприкінці фінансового року, щодо їх збільшення тим бюджетам, де їх було недостатньо, за рахунок надлишків в інших, спричинених застосуванням викривленої формули.

Попередньо розглядалися проєкти розпоряджень Кабінету Міністрів України щодо такого перерозподілу, які надходили на погодження до ЦК Профспілки за дорученням СПО. За можливості ЦК Профспілки звертався до обласних організацій Профспілки для їхнього реагування. Вирішувалися проблеми недостатнього обсягу освітньої субвенції для своєчасної виплати заробітної плати вчителям певних територій у зв'язку зі зверненнями окремих обкомів. Скерувувалися листи з відповідними обґрунтуваннями до Міністерства освіти і науки та Кабінету Міністрів України.

Лише впродовж 2018 року 5 розпорядженнями Уряду збільшено обсяги освітньої субвенції районним, міським бюджетам та бюджетам об'єднаних територіальних громад 19 областей на загальну суму 378,6 млн. грн. Зменшено її обсяги 93 місцевим бюджетам та збільшено 141 бюджету.

Такий перерозподіл відбувся й у 2019 році. Розпорядженням від березня 2019 № 191-р освітню субвенцію перерозподілено між 15 місцевими бюджетами 8 областей на суму 57,5 млн. грн., а від жовтня 2019 № 993-р – збільшено 9 місцевим бюджетам 5 областей на загальну суму 27,0 млн. грн.

за рахунок зменшення її резерву. Розпорядженням від 27.11.2019 № 1106-р перерозподілено між обласними бюджетами та міським бюджетом Києва резерв освітньої субвенції та її нерозподілені видатки окремих територій Донецької та Луганської областей на загальну суму 1 099,6 млн. грн. Їх спрямовано на ремонт та придбання обладнання для харчоблоків, забезпечення належних санітарно-гігієнічних умов у приміщеннях закладів загальної середньої освіти, на придбання шкільних автобусів та обладнання для спеціальних шкіл і навчально-реабілітаційних центрів. Розпорядженням 1107-р перерозподілено обсяги освітньої субвенції між 166 обласними, міськими, районними бюджетами та бюджетами об'єднаних територіальних громад 15 областей на загальну суму 171,1 млн. грн. Ще одним розпорядженням за № 1109-р збільшено обсяги видатків розвитку за програмою «Освітня субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам» на 801,6 млн. грн. за рахунок зменшення обсягів видатків за 7 бюджетними програмами.

Таким чином, посеред 2019 фінансового року видатки освітньої субвенції в сумі 1 099,6 млн. грн., передбачені Державним бюджетом на оплату праці педагогічних працівників, скеровано рішеннями Уряду не за цільовим призначенням, а на оновлення матеріально-технічної бази закладів загальної середньої освіти. Увагу територіальних організацій було повернуто на застереження Уряду, що у разі необхідності ці видатки розвитку можуть спрямовуватися на оплату праці педагогічних працівників.

ЦК Профспілки постійно здійснював аналіз затверджених обсягів освітньої субвенції в розрізі усіх місцевих бюджетів. Питання фінансового забезпечення трудових прав педагогічних та інших працівників розглядалося президією ЦК Профспілки щорічно, а також на пленумах.

Обсяги невикористаних залишків субвенції на 01.01.2017 року становили 2,4 млрд. грн. За прогнозом Міносвіти вже у 2017 році ці залишки могли сягати 6 млрд. грн. і в разі невикористання мали бути спрямовані на матеріально-технічне забезпечення та інші потреби освіти в 2018 році.

Внаслідок дій організаційних ланок профспілки, зініційованих ЦК Профспілки, на 1 січня 2018 року невикористаний обсяг субвенції зменшився до 4,1 млрд. грн., хоча впродовж року мало місце їх збільшення аж до 7,1 млрд. грн. До кінця 2018 року економію освітньої субвенції вдалося зменшити. Її обсяги на 1 січня 2019 року скоротилися до 4,069 млн. грн.

На початок 2020 року обсяги невикористаної освітньої субвенції становили 5,3 млрд. грн., з яких видатки розвитку – 1,9 млрд. грн., та щомісячно збільшувалися, складаючи на 1 серпня 8,6 млрд. грн., що є найбільшою її сумою за всі роки, яка відповідала майже півторамісячному фонду оплати праці педагогічних працівників шкіл. На 1 жовтня 2020 року залишки освітньої субвенції становили 7,7 млрд. грн., на 1 вересня – 8,3 млрд. грн., на 1 серпня – 8,6 млрд. грн., на 1 липня – 7,8 млрд. грн., на 1 червня – 7,1 млрд. грн., на 1 травня – 6,3 млрд. грн., на 1 квітня – 6,1 млрд. грн., на 1 березня – 6,0 млрд. грн., на 1 лютого – 5,9 млрд. грн.

Економія освітньої субвенції у 2019 році фактично спричинила недоотриману кожним з педпрацівників суму заробітної плати з нарахуваннями в розмірі 11,9 тис. грн. у 2018 році – 9,2 тис. грн. Найбільші обсяги невикористаної субвенції залишаються на рахунках обласних бюджетів. Станом на 1 грудня 2019 року, до внесення змін щодо збільшення обсягів освітньої субвенції на оновлення матеріально-технічної бази закладів загальної середньої освіти, невикористані залишки освітньої субвенції в обласних бюджетах становили від 0,1% до 31,3% річних призначень.

Невикористані видатки цієї субвенції свідчать також про створення на місцях штучної її економії з тим, щоб спрямувати її у наступному фінансовому році на матеріально-технічне забезпечення та інші потреби закладів загальної середньої освіти, а не за її цільовим призначенням – на оплату праці педагогічних працівників. Тому ЦК Профспілки спрямовує дії її організаційних ланок на посилення контролю за використанням освітньої субвенції за її цільовим призначенням.

Не менш важливим у діяльності ЦК Профспілки є удосконалення формульного розподілу освітньої субвенції, зокрема неприпустимості застосування таких неефективних показників, як щільність учнів у загальній площі відповідної адміністративно-територіальної одиниці; розрахункова наповнюваність класів, розрахункова кількість класів.

У 2019 році вдалося дещо змінити формульний розподіл освітньої субвенції, у якому враховано видатки на поділ класів на групи, а також фінансування інклюзивно-ресурсних центрів. Згідно зі змінами, внесеними постановою Уряду від 19.02.2020 № 114, при розподілі обсягів освітньої субвенції враховується контингент учнів станом на 5 вересня року, що передує плановому, а не поточному бюджетному періоду. У зв'язку зі збільшенням контингенту учнів обсяги освітньої субвенції на оплату праці педагогічних працівників у 2020 році розпорядженням КМУ від 12.02.2020 № 116-р збільшено на 2,2 млрд. грн. за рахунок спрямування частини видатків бюджетної програми «Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на покращення соціального захисту окремих категорій педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти». Їх розподілено між місцевими бюджетами з урахуванням оновленого контингенту. Таке право Уряду надано статтею 23 Бюджетного кодексу України. Ці рішення сприяли більш повному забезпеченню видатками на оплату праці вчителів шкіл та інших педагогічних працівників.

За проведеним профспілкою аналізом розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами із застосуванням формульного розрахункового показника наповнюваності класів та їх розрахункової, а не фактичної кількості, у 2020 році одним місцевим бюджетам виділялася субвенція на неіснуючу кількість класів, що перевищувала декілька сотень, а іншим її було недодано на фактичну мережу, створену з дотриманням вимог законодавства.

ЦК Профспілки неодноразово розглядав зазначену проблему на

засіданнях виборних органів. Спрямовувалися відповідні пропозиції до Міністерства освіти і науки, профільного Комітету Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Спільного представницького органу об'єднань профспілок.

Вносилися відповідні зауваження при розгляді проєктів змін до Формули, де заявлялося, що показники формули мають забезпечити максимальне наближення обсягів освітньої субвенції до фактичної потреби закладів загальної середньої освіти у видатках на оплату праці педагогічних працівників. Це можливо лише шляхом застосування даних про фактичну мережу класів з її коригуванням на новий бюджетний період, кількості ставок вчителів, їх кваліфікаційного рівня, показників стажу, що відображається у зведеній тарифікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти відповідної територіальної одиниці, що отримує цей трансферт.

Урядові зміни обсягів освітньої субвенції, як і її щомісячні залишки, своєчасно доводилися до обласних та Київської міської організацій профспілки зі скеруванням діяльності на більш повне та цільове їх використання, а саме на встановлення надбавок за престижність праці, оплату за завідування навчальними кабінетами, заміну тимчасово відсутніх учителів, виплату винагороди за сумлінну працю, надання допомоги на оздоровлення, преміювання тощо.

У зв'язку зі збільшенням обсягів невикористаної освітньої субвенції, як у минулому, так і в поточному роках, ЦК Профспілки неодноразово наголошував у зверненнях до територіальних організацій на необхідності активізації дій разом із соціальними партнерами з приводу критичної ситуації, що складається з її використанням впродовж року.

Завдяки спільним зусиллям ЦК Профспілки та її організаційних ланок впродовж звітного періоду в багатьох регіонах обсяги невикористаної освітньої субвенції зменшувалися зі спрямуванням їх на виплату надбавок, доплат, винагороди та преміювання педпрацівників шкіл.

Вперше у Державному бюджеті на 2017 рік передбачено новий вид дотації з державного бюджету обласним, районним бюджетам та бюджетам ОТГ на здійснення переданих видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я, які мають спрямовуватися у першу чергу на оплату праці з нарахуваннями непедагогічних працівників, оплату комунальних послуг загальноосвітніх шкіл.

Їх обсяг у 2017 році становив 14,9 млрд. грн., а в 2018 його збільшено до 16,5 млрд. грн. У 2019 році обсяги додаткової дотації передбачено у сумі 14,9 млрд. грн., а в 2020 – 7,9 млрд. грн. Хоча потреба у цих видатках, за даними профспілкових організацій, лише на утримання закладів загальної середньої освіти та оплату праці обслуговуючого персоналу становила близько 30 млрд. грн., про що заявлено у зверненнях до Верховної Ради України, зокрема й за наслідками розгляду питання фінансового забезпечення галузі президією та пленумом ЦК Профспілки.

З 2018 року змінено порядок надання такої дотації місцевим бюджетам, яка передбачається для обласних бюджетів. Відповідно до статті 103-б Бюджетного кодексу розподіл додаткової дотації між місцевими бюджетами здійснюється у порядку, визначеному обласними державними адміністраціями за погодженням з Кабінетом Міністрів України та затверджується рішенням про обласний бюджет. На ці норми законодавства ЦК профспілки спрямовує дії профорганізацій у випадках виникнення потреби у коштах на утримання закладів загальної середньої освіти та оплати праці непедагогічного персоналу.

ЦК Профспілки вживав заходів для відокремлення обсягів дотації на утримання закладів загальної середньої освіти від видатків на охорону здоров'я. Про це неодноразово наголошувалося у зверненнях до профільного Комітету Верховної Ради України. З цього приводу погоджено низку відповідних законопроектів, які допоки не втілено в життя.

Змінено підходи до фінансування малокомплектних загальноосвітніх навчальних закладів з чисельністю учнів до 25 осіб. Освітню субвенцію на здобуття дітьми загальної середньої освіти з закладах I–II та I–III ступенів з кількістю до 25 осіб за місцем проживання органи місцевого самоврядування не отримали. Це призвело до перетворення загальноосвітніх навчальних закладів, переважно I–II ступенів, у початкові школи. Змінилися також трудові відносини багатьох учителів цих навчальних закладів. Розірвано трудові договори з багатьма вчителями-пенсіонерами. Чимало з учителів, а також дітей, спіткали транспортні проблеми, бездоріжжя.

При цьому вдалося домогтися фінансування за рахунок видатків державного бюджету початкових шкіл з такою наповнюваністю.

Завдяки активним діям Профспілки, розголосу проблеми, пов'язаної з передачею у 2016 році закладів професійно-технічної освіти на фінансування з місцевих бюджетів без державної фінансової підтримки, а також шляхом участі у парламентських слуханнях, розгляду цього питання на пленумі ЦК Профспілки, фінансове забезпечення отримали професійно-технічні навчальні заклади, які здійснюють підготовку робітників за професіями загальнодержавного значення, училища соціальної реабілітації та адаптації. У Державному бюджеті, починаючи з 2017 року, передбачаються також кошти на методичне забезпечення усіх закладів професійно-технічної освіти, які опинилися, як і інші професійно-технічні училища, без державного фінансування та підтримки. Нині надається субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на модернізацію та оновлення матеріально-технічної бази закладів професійно-технічної освіти.

Виокремлено також надання з державного бюджету субвенції для підтримки осіб з особливими освітніми потребами, обсяги якої у 2017 році становили 209,5 млн. грн., а починаючи з 2019 – у незмінній сумі 504,5 млн. грн., які, зокрема, спрямовуються на оплату праці педагогічних та інших працівників за проведення ними додаткових психолого-педагогічних і корекційно-розвиткових занять з учнями з особливими освітніми потребами.

ЦК Профспілки вдалося домогтися збільшення на 20% годинної ставки учителів-логопедів та інших фахівців, які проводять з учнями інклюзивних класів та груп такі додаткові корекційно-розвиткові заняття. З цього приводу спрямовувалася низка листів до Міністерства освіти і науки, а також наголошувалося в листах на СПО при розгляді відповідних проектів постанови Кабінету Міністрів. В контексті використання такої субвенції на оплату праці педагогічних працівників, які працюють в інклюзивних класах та групах, ЦК Профспілки надається низка роз'яснень та консультацій.

Позитивним у Державному бюджеті на 2019 рік стало закладення видатків на фінансове забезпечення підтримки освітніх та наукових програм, підключення інтернету у сільських школах, придбання шкільних автобусів, будівництво спортивних споруд, басейнів. Передбачено видатки на реалізацію заходів, спрямованих на підвищення якості освіти, на оновлення матеріально-технічної бази закладів вищої освіти. Виділено субвенцію на створення та ремонт спортивних комплексів при загальноосвітніх школах. Враховано вимоги щодо збереження механізму фінансування коледжів та технікумів у складі вишів 3–4 рівнів акредитації тощо.

Передбачаються незначні видатки на надання кредитів на будівництво (придбання) житла для науково-педагогічних та педагогічних працівників за рахунок повернення коштів, наданих з державного бюджету для кредитування окремих категорій громадян, а також науково-педагогічних і педагогічних працівників. У Державному бюджеті на 2018, 2019 та 2020 роки їх обсяги становили незмінну суму 2,0 млн. грн.

Впродовж 2016–2017 років ЦК Профспілки спрямовував свою діяльність на опрацювання закону «Про освіту». Відстоювалася позиція щодо необхідності відображення в ньому норм, які мають ґрунтуватися на гарантіях держави, визначених статтею 53 Конституції України, спрямовуватися на підвищення статусу педагогічних, науково-педагогічних працівників та спеціалістів освіти, забезпечення належних соціально-економічних умов всім учасникам навчально-виховного процесу, недопущення погіршення змісту і обсягу прав освітян. Одним з основних завдань було збереження гарантій з оплати праці педагогічних, науково-педагогічних працівників, а також спеціалістів освіти, встановлених статтею 57 тодішньої редакції закону «Про освіту».

Вносилися низка пропозицій та звернень до Президента України, Голови Верховної Ради України, Комітету з питань науки і освіти та інших комітетів, депутатських фракцій та груп у Верховній Раді України, до Кабінету Міністрів України, Міністерства освіти і науки та інших міністерств, Федерації профспілок України, Спільного представницького органу об'єднань профспілок.

Свою позицію Профспілка висловлювала безпосередньо під час комітетських та парламентських слухань. Постановою президії ЦК Профспілки від 22.03.2016 № П-2-8 підтримано, як компромісні, пропозиції профільного комітету щодо запровадження норми про встановлення ставки

заробітної плати за найнижчою посадою педагогічного працівника – асистента вчителя, у розмірі 3-кратної величини мінімальної заробітної плати, що є не нижче від гарантій статті 57 попередньої редакції закону. Цю норму відображено у прийнятому у першому читанні законопроекті «Про освіту». Однак у доопрацьованій Комітетом з питань науки і освіти редакції проекту, поданому на друге читання на липень 2017 року, передбачалася норма про встановлення рівня мінімального посадового окладу педагогічних працівників в розмірі 3 прожиткових мінімумів.

Наслідком вжитих заходів під час голосування у Верховній Раді України 5 вересня 2017 року законопроекту «Про освіту» у другому читанні стала норма, передбачена у частині другій статті 61, про встановлення посадового окладу педагогічного працівника найнижчої кваліфікаційної категорії в розмірі 3 мінімальних заробітних плат. Але народні депутати в останні хвилини голосування підтримали доопрацьовану під час перерви редакцію з новими нормами пунктів 1 та 6 Прикінцевих та перехідних положень закону з дорученням Кабінету Міністрів України забезпечити до 2023 року поетапну реалізацію положення частини другої статті 61, передбачивши при цьому щорічне збільшення посадового окладу педагогічного працівника найнижчої кваліфікаційної категорії до 4 прожиткових мінімумів для працездатних осіб пропорційно розміру збільшення доходів Державного бюджету України порівняно з попереднім роком, і затвердити відповідні схеми посадових окладів. Посадовий оклад педагогічного працівника кожної наступної кваліфікаційної категорії підвищувати не менше ніж на 10%. Найменший посадовий оклад науково-педагогічного працівника встановлювати на 25% вище від посадового окладу педагогічного працівника найнижчої кваліфікаційної категорії. Кожний наступний посадовий оклад науково-педагогічного працівника підвищувати не менше ніж на 10% від попереднього.

У звітному періоді активні дії ЦК Профспілки разом з Міністерством освіти і науки сприяли прийняттю Урядом постанови від 14.12.2016 № 974 про підвищення у 2017 році на 2 тарифні розряди ЄТС посадових окладів та ставок заробітної плати всім педагогічним працівникам навчальних закладів та установ освіти, але в різні терміни, залежно від типів та джерел їх фінансування. З 1 січня 2017 року підвищено посадові оклади та ставки заробітної плати усім педагогічним працівникам навчальних закладів, які фінансуються за рахунок освітньої субвенції, а з 1 вересня 2017 року – всім іншим. Разом з тим, надано право органам місцевого самоврядування приймати рішення про підвищення посадових окладів педагогічним працівникам закладів та установ освіти, що фінансуються за рахунок місцевих бюджетів, зокрема дошкільних, позашкільних, професійно-технічних, вищих навчальних закладів, методичних установ та інших, у більш ранні терміни.

У зв'язку з цим ЦК Профспілки спрямовував дії виборних профспілкових органів на прийняття місцевими органами влади рішень про

наближення термінів підвищення посадових окладів та ставок заробітної плати педагогічних працівників дошкільних, позашкільних, професійно-технічних, вищих закладів освіти, методичних установ з 1 вересня 2017 року на більш ранні, передбачення при прийнятті місцевих бюджетів на 2017 рік необхідних для цього видатків. Окремими місцевими радами приймалися позитивні рішення про наближення термінів такого підвищення, що засвідчено у відповідних постановах президії.

Впродовж дії освітянського закону в його новій редакції Урядом прийнято ще низку рішень щодо підвищення рівня заробітної плати педагогічних і науково-педагогічних працівників.

Постановою від 11.01.2018 № 22 «Про підвищення оплати праці педагогічних працівників» з 1 січня 2018 року ще раз підвищено на 10% посадові оклади та ставки заробітної плати педагогічних працівників, оплата праці яких здійснюється за рахунок освітньої субвенції. Таке підвищення сприяло збільшенню їхнього річного доходу у середньому на 10,0 тис. грн.

Під час розгляду проекту цієї постанови ЦК Профспілки, підтримуючи рішення про збільшення зарплати педагогів шкіл, вживав усіх можливих заходів із залученням організаційних ланок, для підвищення посадових окладів педагогам усіх закладів та установ освіти. Відповідні звернення спрямовано до Уряду з приводу зволікання з оприлюдненням постанови «Про підвищення оплати праці педагогічних працівників», яку станом на 23 січня ще не було оприлюднено.

Одночасно з рішенням Уряду про підвищення розмірів оплати праці педагогам шкіл, з 1 січня 2018 року збільшено також розміри посадових окладів усіх працівників бюджетної сфери, у тому числі освітян, у зв'язку зі зростанням з 1600 грн. до 1762 грн. величини прожиткового мінімуму для працездатних осіб та посадового окладу працівника 1-го тарифного розряду ЄТС, а саме на 10,1%.

Зініційовано спільний з Міністерством освіти і науки лист від 06.11.2018 № 1/9-676 та № 02-5/630 зі зверненнями до органів управління освіти, голів об'єднаних територіальних громад, керівників закладів вищої та професійно-технічної освіти про встановлення педагогічним працівникам закладів дошкільної, позашкільної, професійно-технічної, вищої освіти та установ освіти, науково-педагогічним працівникам надбавок за високі досягнення у праці, за виконання особливо важливої роботи, за складність, напруженість у роботі в розмірі 10 і вище відсотків посадового окладу (ставки заробітної плати). У багатьох регіонах позитивно відреагували як на це, так і на попередні звернення ЦК Профспілки, щодо підвищення їм заробітної плати шляхом встановлення, так званих, «муніципальних» надбавок.

Тривалими діями та наполяганнями Профспілки у зверненнях до Міністерства освіти і науки, Міністерства фінансів, Кабінету Міністрів України Комітету з питань освіти і науки досягнуто прийняття Кабінетом Міністрів України постанови від 10.07.2019 № 695 «Про внесення зміни до

постанови Кабінету Міністрів України від 11.01.2018 р. № 22» про підвищення з 1 вересня 2019 року посадових окладів та ставок заробітної плати педагогічним працівникам закладів дошкільної, позашкільної, професійно-технічної, вищої, післядипломної освіти, методичних та інших установ.

У зв'язку зі збільшенням у 2019 році розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб до 1921 гривні з 1 січня 2019 року відбулося наступне підвищення на 9% розміру посадових окладів за всіма тарифними розрядами ЄТС. Практично таке підвищення стосувалося тих працівників, чії посади відносяться до 13 і вище тарифних розрядів. Наслідком прийняття таких рішень стало збільшення у 2019 році ставки заробітної плати педпрацівника найнижчої кваліфікаційної категорії до розміру, що у 1,9 перевищував прожитковий мінімум для працездатної особи, складаючи 47,6% передбаченого прикінцевими положеннями закону «Про освіту» рівня.

Наслідком активних дій щодо необхідності підвищення оплати праці інших категорій працівників є прийняття постанови Кабінету Міністрів України від 23 січня № 36 про додаткове підвищення з 1 січня 2019 року на 11% розмірів посадових окладів науково-педагогічних працівників.

З 1 січня 2020 року підвищено посадові оклади та ставки заробітної плати працівників у зв'язку зі збільшенням розміру мінімальної заробітної плати до 4723 грн. та величини прожиткового мінімуму для працездатних осіб, а отже й посадового окладу працівника 1-го тарифного розряду до 2102 грн., а саме на 9,4%. Тож з 2019 року практично відновлено міжпосадову диференціацію оплати праці педагогічних і науково-педагогічних працівників, з підвищенням розмірів посадових окладів викладацького складу закладів вищої освіти на 21%.

З 1 вересня 2020 року підвищено на 5,9% посадові оклади та ставки заробітної плати освітян у зв'язку зі збільшенням розміру мінімальної заробітної плати до 5000 грн. та величини 1-го тарифного розряду ЄТС до 2225 грн. відповідно до постанови Уряду від 26.08.2020 № 750 «Про підвищення оплати праці працівників установ, закладів та організацій бюджетної сфери».

Профспілка опікувалася трудовими проблемами членів профспілки з числа працівників дитячо-юнацьких спортивних шкіл. Неодноразові звернення щодо запізнення з підвищенням розмірів оплати праці працівників цих закладів позашкільної освіти сприяли прийняттю постанови Кабінету Міністрів України № 506, якою з 1 вересня 2017 року підвищено на 2 тарифні розряди ЄТС посадові оклади директорів, тренерів-викладачів, інструкторів-методистів, інших фахівців спортивних шкіл.

З січня 2020 року ще раз підвищено посадові оклади та ставки заробітної плати працівників дитячо-юнацьких спортивних шкіл відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 14.08.2019 № 755 «Деякі питання оплати праці працівників дитячо-юнацьких спортивних шкіл». За додатковим коефіцієнтом підвищення 1,7 збільшено посадові оклади та

ставки заробітної плати директорів та інструкторів-методистів, тренерів-викладачів, які мають вищу кваліфікаційну категорію; за коефіцієнтом 1,5 – тренерів-викладачів та методистів, які мають першу кваліфікаційну категорію, та директорів; за коефіцієнтом 1,3 – тренерів-викладачів та інструкторів-методистів, які мають другу кваліфікаційну категорію, та директорів; за коефіцієнтом 1,2 – тренерів-викладачів та інструкторів-методистів, які не мають кваліфікаційної категорії, директорів та дитячо-юнацьких спортивних шкіл без категорії.

У цілому з початку звітнього періоду посадові оклади педагогічних та науково-педагогічних працівників підвищувалися 9 разів. Якщо на початку розмір найнижчої ставки заробітної плати педагогічного працівника, яка встановлювалася на рівні 7-го тарифного розряду, становив 1558 грн., то на даний час, а це 9-й тарифний розряд, – 4233,9 грн., тобто підвищився в 2,7 разу. Ставка заробітної плати вчителя 1-ї кваліфікаційної категорії збільшилась з 2193 грн. до 5556,1 грн. Ставка заробітної плати вчителя вищої категорії, яка встановлювалася на рівні 12-го тарифного розряду, збільшилась впродовж цього періоду з 2145 грн. до 5923,5 грн., що відповідає 14-му тарифному розряду, або в 2,8 разу. Посадовий оклад доцента збільшився з 3461 грн. до 8447,1 грн., або в 2,4 разу, а професора – з 3684 грн. до 8990 грн., або в 2,4 разу.

Посадові оклади наукових працівників, бібліотекарів, медичних працівників, інших фахівців підвищувалися одночасно зі збільшенням розміру мінімальної заробітної плати та посадового окладу працівника 1-го тарифного розряду ЄТС. Впродовж звітнього періоду таке підвищення відбувалося 8 разів. Внаслідок цього підвищення посадовий оклад старшого наукового співробітника наукового структурного підрозділу університету збільшився з 3249 грн. до 7142 грн., або в 2,2 разу, бібліотекаря – у 2 рази, а з урахуванням доплати до мінімальної зарплати заробіток збільшився у 2,1 разу, медичної сестри – у 2 рази, а з урахуванням доплати до мінімальної заробітної плати – у 3,1 разу, інженера, бухгалтера – у 2 рази, а з урахуванням доплати до мінімальної – у 2,5 разу.

За період з 2016 року розмір посадового окладу працівника першого тарифного розряду збільшувався 8 разів, а саме з 1113 грн. до 2225 грн., тобто майже у 2 рази. Станом на 1 травня 2016 року він становив 1185 грн., на 1 грудня 2018 року – 1335 грн., на 1 січня 2017 року – 1600 грн., на 1 січня 2018 року – 1762 грн., на 1 січня 2019 року – 1921 грн., на 1 січня 2020 року – 2102 грн., на 1 вересня 2020 року – 2225 грн.

ЦК Профспілки у липні 2020 року погоджено проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери» щодо встановлення посадових окладів (тарифних ставок) працівників, оплата праці яких здійснюється за Єдиною тарифною сіткою, з 1 січня 2021 року, виходячи з розміру посадового окладу працівника 1-го тарифного розряду – 2670 грн., з 1 липня 2021 року – 2893 грн., що забезпечить збільшення

посадових окладів освітян, як і всіх бюджетників, з 1 січня 2021 року ще на 20 %, а з липня – на 8,4%.

Мінімальна заробітна плата впродовж звітного періоду збільшилася з 1378 грн. станом на 01.12.2015 року до 3723 грн. у 2018 році; до 4173 грн. – станом на 1 січня 2019 року; до 4723 грн. – на 1 січня 2020 року; до 5000 грн. – на 1 вересня 2020 року, або більш ніж у 3,6 разу.

З 1 січня 2017 року запроваджено доплати до розміру мінімальної заробітної плати, які впродовж 2017–2018 років встановлювалися працівникам, посади яких відносилися до 1–11 тарифних розрядів. Сума таких доплат у 2017 році становила залежно від посади та тарифного розряду 1600 грн. – 48 грн., у 2018 році – 1961 грн. – 252 грн. У 2019–2020 роках доплата до мінімальної заробітної плати провадилася працівникам, посади яких відносилися до 12-го тарифного розряду. Сума такої доплати, залежно від тарифного розряду, становила у 2019 році – 2252 грн. – 100 грн., а з 1 січня 2020 року до 1 вересня 2020 року – 2621 грн. – 267 грн., з 1 вересня 2020 року донині – 2775 грн. – 283 грн., що певною мірою підвищує матеріальний стан найбільш незахищеної категорії освітян.

Неодноразові звернення до вищих органів влади з наполяганнями забезпечити диференціацію в оплаті праці працівників бюджетної сфери, зокрема й освіти, яким виплачується однакова заробітна плата на рині мінімальної, відобразилися в Урядовій постанові від 28.12.2016 № 1037, якою доручено керівникам забезпечити диференціацію заробітної плати таким працівникам, шляхом встановлення доплат, надбавок, премій з урахуванням складності, відповідальності та умов виконуваної роботи, кваліфікації працівника, результатів його роботи. Робота в цьому напрямку продовжується. Зокрема ЦК Профспілки погоджено низку законопроектів, які передбачають відновлення норм КЗпП України та закону «Про оплату праці», внесених Законом України від 06.12.2016 № 1774-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» стосовно розміру мінімальної зарплати та виключення з неї всіх інших доплат, надбавок, підвищень тощо.

Урядовою постановою від 22.01.2018 № 23 підвищено з 1 січня 2018 року розміри надбавок за престижність праці з 20% до 30% окладу (ставки) педагогічним працівникам закладів загальної середньої освіти, а з 1 вересня 2018 року – всім іншим педпрацівникам, що в грошовому вимірі на той час складало від 4 до 7 тисяч грн. на рік.

Під час її погодження на стадії проекту ЦК Профспілки вимагав від Кабінету Міністрів встановлення в постанові норми про виплату надбавки у фіксованому розмірі 30% всім іншим педагогічним працівникам, а не лише педагогам НУШ, зі скасуванням 5% обмеження. У зв'язку з запровадженням такої межі привернуто увагу організаційних ланок на неприпустимість зменшення надбавки педагогічним працівникам, яким вона виплачувалась у граничному розмірі 20% з дотриманням вимог пункту 6.3.20 Галузевої угоди на 2016–2020 роки. Сторони Угоди рекомендують керівникам закладів освіти встановлювати надбавку в максимальному розмірі. На неприпустимість

зменшення надбавки спрямовуються також норми пункту 68 Інструкції про порядок обчислення заробітної плати працівників освіти.

ЦК Профспілки вживає всіх інших можливих заходів для сприяння у виплаті надбавок за престижність педагогічної праці у максимальних розмірах, які за інформацією з місць, у більшості випадків виплачуються в розмірі 5–20%. Хоча при визначенні обсягів освітньої субвенції у 2019–2020 роках враховувалися видатки на її виплату в розмірі 30%, а в попередні роки – в розмірі 20% посадового окладу (ставки заробітної плати) педпрацівника.

Під час перемовин з Міністерством освіти і науки у жовтні 2019 року наголошено на проблемі штучної економії освітньої субвенції. З метою більш повного використання її за цільовим призначенням ЦК Профспілки, за наслідками переговорів та досягнутими домовленостями, спрямовано на розгляд проект спільного листа на адреси департаментів та управлінь освіти і науки обласних, Київської міської державних адміністрацій та обласних, Київської міської профспілкових організацій щодо необхідності вжиття соціальними партнерами спільних дій для ефективного використання до закінчення фінансового року обсягів освітньої субвенції.

На необхідності встановлення педпрацівникам надбавки за престижність педагогічної праці в максимальному 30% розмірі наголошується у спільному листі Міністерства освіти і науки № 13/103-19 та ЦК Профспілки № 02-5/687 від 25.11.2019. Привернуто також увагу на необхідності вжиття на місцях заходів для ефективного використання обсягів освітньої субвенції на встановлення доплат за завідування навчальними кабінетами, виплати винагороди за сумлінну працю, оплати заміни за тимчасово відсутніх вчителів в повному розмірі, преміювання, встановлення надбавок за складність і напруженість у роботі тощо, у зв'язку з закінченням 2019 фінансового року.

Запроваджено також доплату за роботу в інклюзивних класах та групах закладів освіти у граничному розмірі 20%, яка встановлюється педагогічним працівникам та помічникам вихователів за години роботи у цих класах та групах. Наполягання профспілки щодо необхідності встановлення підвищених ставок заробітної плати та посадових окладів за роботу в інклюзивних класах відобразилися в рішенні Міністерства освіти і науки про здійснення таких виплат працівникам, які працюють в інклюзивних класах, також у випадках відсутності учнів з особливими освітніми потребами у класі через хворобу чи з інших причин, за механізмом здійснення доплати згідно з тарифікацією. Відповідного листа міністерства від 14.03.2019 скеровано ЦК Профспілки для його врахування на місцях при оплаті праці вчителів, вихователів, їх асистентів та помічників вихователів, які працюють в інклюзивних класах та групах.

У 2018 році запроваджено доплати за класне керівництво та перевірку зошитів у підготовчих класах закладів загальної середньої освіти у розмірі відповідно 20% та 15%.

Постановою Кабінету Міністрів України від 27.12.2018 № 1190

схвалено Положення про сертифікацію педагогічних працівників, яка на початку її узаконення була неоднозначно сприйнята спілчанами. Зважаючи на суспільну важливість процедури сертифікації педагогічних працівників, що відбувалася впродовж 2019 року у вигляді пілотного проекту з залученням не більше 1000 вчителів початкових класів, які проходили її виключно на добровільних засадах, а також враховуючи можливості підвищення рівня їхнього матеріального забезпечення шляхом встановлення 20% доплати, запропоновано територіальним організаціям Профспілки долучитися до моніторингу здійснення такої процедури на місцях та у разі виявлення негативних чи неприйнятних наслідків, надати ЦК Профспілки свої пропозиції з метою удосконалення норм зазначеного Положення. Першу пілотну сертифікацію успішно пройшли 705 вчителів початкових класів із 857 зареєстрованих.

Постановою Кабінету Міністрів України від 19.02.2020 № 113, проєкт якої погоджувався профспілкою, передбачено встановлення педагогічним працівникам, які пройшли сертифікацію, щомісячно доплати в розмірі 20% ставки заробітної плати пропорційно обсягу педагогічного навантаження протягом строку дії сертифіката. Для вчителів початкових класів, які пройшли сертифікацію у 2019 році, сертифікат діє 31 грудня 2022 р. Уразі переходу з одного закладу освіти до іншого, зокрема й на посаду вчителя іншої спеціальності, право на встановлення доплати зберігається до кінця строку дії сертифіката.

Сертифікація у 2020 році має низку відмінностей, зокрема збільшено ліміт учасників до 2000 осіб, змінено порядок етапів та встановлено відсіювання після кожного з них. До третього етапу сертифікації допущено 1040 вчителів початкових класів. Успішне проходження сертифікації зараховується як проходження атестації педагогічним працівником з присвоєнням йому наступної категорії педагогічного працівника або підтвердженням наявної вищої категорії.

Внесено зміни до Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженого в редакції наказу Міністерства освіти і науки від 10.07.2019 № 955. Новим положенням передбачено здобуття освіти за такими новими індивідуальними формами, як екстернатна, сімейна (домашня), а також педагогічний патронаж, який може бути організовано для учнів, які здобувають лише початкову та базову середню освіту та проживають у селах і селищах, якщо в класі менше ніж 5 осіб.

Педагогічний патронаж може бути організовано також для дітей, які перебувають на стаціонарному лікуванні в закладах охорони здоров'я та не можуть відвідувати навчальних занять у класах, створених безпосередньо в закладах охорони здоров'я. У зв'язку з чим організація освітнього процесу здійснюється біля їх лікарняного ліжка.

У зв'язку з такими формами навчання ЦК Профспілки привертав увагу на необхідність дотримання положень Інструкції про порядок обчислення заробітної плати працівників освіти № 102 щодо оплати праці вчителів, які

долучаються до такої форми здобуття учнями освіти, за тарифікацією з обов'язковим підвищенням на 20% ставки заробітної плати.

Водночас у зв'язку з позбавленням права на здобуття повної загальної середньої освіти за місцем проживання учнів таких шкіл, які б мали навчатися у 10 та 11 класах в кількості менше 5 осіб, та з метою приведення положень щодо патронатної форми здобуття освіти до положень статті 9 закону «Про освіту», ЦК Профспілки звернувся до Міносвіти з пропозиціями внести до зазначеного наказу зміни, які б сприяли забезпеченню здобуття такими учнями повної загальної середньої освіти. Також наголошено, що зазначене положення потребує також удосконалення стосовно сімейної форми здобуття повної загальної середньої освіти, недопущення її комерціалізації, унормування кількості відведених для цього навчальних годин, оплати праці вчителів.

У полі зору ЦК Профспілки знаходяться питання надання педагогічним та іншим працівникам відпусток.

Врегульовано питання тривалості щорічної основної відпустки завідувачів ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти та керівників вчителів-дефектологів, практичних психологів інклюзивно-ресурсних центрів. Перелік посад педагогічних працівників доповнено посадами керівника інклюзивно-ресурсного центру, ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти.

Збільшено з 1 січня 2020 року тривалість щорічної основної відпустки вихователям закладів дошкільної освіти з 42 до 56 календарних днів. Під час погодження проєкту постанови Кабінету Міністрів України від 10.07.2019 № 694 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 14 квітня 1997 р. № 346», Профспілка наголошувала на неприпустимості прийняття такого одностороннього рішення щодо збільшення відпустки лише одній категорії педагогічних працівників – вихователям, й вимагала встановлення такої ж тривалості щорічної відпустки керівникам, вихователям-методистам, музичним керівникам, практичним психологам, соціальним педагогам, інструкторам з фізкультури, керівникам гуртків, що урядова сторона проігнорувала. У жовтні минулого року ще раз спрямовано листи до Міністерства освіти і науки та Кабінету Міністрів України про необхідність внесення змін до постанови щодо збільшення тривалості щорічної основної відпустки всім іншим педагогічним працівникам закладів дошкільної освіти до 56 календарних днів.

У зв'язку з деякими негараздами стосовно тривалості щорічної відпустки вихователям закладів дошкільної освіти у 2020 році, що виникали на місцях, ЦК Профспілки зініційовано спільне роз'яснення з Міністерством освіти і науки від 30.01.2020 за № 1/9-59 та № 02-8/100, яке спрямовано органам управління освіти та профспілковим органам, щодо надання такої відпустки тривалістю 56 календарних днів, а не пропорційно розрахунковій, визначеній залежно від робочого року.

ЦК Профспілки погоджено проєкт постанови Уряду «Про внесення

змін до Умов тривалості, порядку надання та оплати творчих відпусток» щодо включення до переліку наукових ступенів, для здобуття яких передбачається захист дисертацій, наукового ступеня доктора філософії/доктора мистецтва, та розширення підстав для надання творчих відпусток тривалістю до одного року педагогічним і науково-педагогічним працівникам.

Міністерством освіти і науки враховано пропозиції про недоцільність заміни назви переліку посад науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14.06.2000 № 963, для поширення на цю категорію працівників закладів післядипломної освіти норм про підвищення на 11% посадових окладів відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23.01.2019 № 36.

Надавалися роз'яснення щодо такого підвищення посадових окладів викладацького складу обласних інститутів післядипломної педагогічної освіти.

Урегульовано питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників. Прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800, до проєкту якої профспілкою вносились низка зауважень та пропозицій, частину яких враховано при її доопрацюванні та прийнятті. Передбачено можливість проходження підвищення кваліфікації педагогічними працівниками у форматі реального часу онлайн, що особливо актуально в умовах оголошеного Урядом карантину. За працівниками на час підвищення кваліфікації з відривом від освітнього процесу зберігається заробітна плата.

ЦК Профспілки долучався до опрацювання проєкту Положення про Центр професійного розвитку педагогічних працівників, що затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 29.07.2020 № 672. Враховано низку важливих пропозицій щодо неприпустимості диференціації кількості посад консультантів центру залежно від чисельності педагогічних працівників в конкретному регіоні, установлення норми про реорганізацію методичних кабінетів у центри професійного розвитку педагогічних працівників. Привернуто увагу територіальних організацій, що створення Центрів професійного розвитку має відбуватися шляхом реорганізації методичних установ (центрів, кабінетів), що передбачає можливість їх функціонування.

ЦК Профспілки вживалися заходи для вирішення питання підвищення рівня матеріального забезпечення молодих вчителів та їх заохочення до роботи у закладах загальної середньої освіти. Прийнято відповідну постанову Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 179 «Деякі питання надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на покращення соціального захисту окремих категорій педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти у 2020 році», якою передбачено надання вчителям, які мають стаж педагогічної роботи не менше 10 років, допомоги в розмірі 10 прожиткових мінімумів для працездатних осіб.

Відповідні кошти було закладено у Держаному бюджеті на 2020 рік як окрема субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на покращення соціального захисту окремих категорій педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти в обсязі 1,55 млрд. грн. Однак всупереч діям Профспілки та численним зверненням, зокрема разом зі Спілкою ректорів, до Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Законом України від 13.04.2020 № 553-IX «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» зазначені видатки були вилучені з бюджетної програми Міністерства освіти і науки «Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на покращення соціального захисту окремих категорій педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти» та спрямовані у Фонд боротьби з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2, та її наслідками на період дії карантину.

В умовах карантину набуло важливості питання медичних оглядів педагогічних працівників. З приводу фінансового забезпечення проходження профілактичних медичних оглядів педагогічними працівниками спрямовано звернення до Уряду. Також зорієнтовано територіальні організації на норми статті 31 закону «Основи законодавства України про охорону здоров'я», згідно з якою перелік категорій населення, які повинні проходити обов'язкові медичні огляди, джерела фінансування та порядок цих оглядів визначаються Кабінетом Міністрів України. Відповідно до пункту 2 порядку, затвердженого постановою Уряду від 23.05.2001 № 559, витрати закладів та установ охорони здоров'я, пов'язані з проведенням обов'язкових медичних оглядів працівників бюджетних установ, покриваються за рахунок коштів, передбачених кошторисом на утримання відповідного закладу та установи охорони здоров'я.

Вживалися заходи для підвищення розмірів стипендій та удосконалення порядку їх призначення. Починаючи з 2017 року у державних бюджетах передбачаються окремі бюджетні програми – «Виплата академічних стипендій студентам (курсантам) вищих навчальних закладів» та «Виплата соціальних стипендій студентам (курсантам) вищих навчальних закладів», з чим Профспілка неохоче погоджувалася, оскільки Міністерство соціальної політики не є стороною Галузевої угоди. Хоча після таких реформувань ЦК Профспілки долучається до спільного врегулювання цих питань у рамках Генеральної угоди разом з Міністерством освіти і науки.

З 1 січня 2017 року постановами Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 № 1050 «Деякі питання стипендіального забезпечення», № 1045 «Деякі питання виплати соціальних стипендій студентам (курсантам) вищих навчальних закладів», № 1047 «Про розміри стипендій у державних та комунальних навчальних закладах, наукових установах» та № 1043 «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті Міністерству освіти і науки для виплати академічних стипендій» запроваджено нові порядки виплати академічних та соціальних стипендій, які

розглядалися Профспілкою.

Видатки за програмою «Виплата академічних стипендій студентам (курсантам) вищих навчальних закладів» передбачено у Державному бюджеті на 2017, 2018 та 2019 роки для Міністерства освіти і науки України у обсягах 3,99 млн. грн., 3,16 млн. грн. та 3,4 млн. грн. відповідно, а за програмою «Виплата соціальних стипендій студентам (курсантам) вищих навчальних закладів» - для Мінсоцполітики – 993,0 млн. грн., 631,6 млн. грн. та 680,5 млн. грн. відповідно, до яких Профспілкою щорічно вносилися обґрунтування та пропозиції .

У зв'язку з наданням коледжам та технікумам статусу закладів передвищої освіти відповідно до прийнятого у 2019 році закону «Про фахову передвищу освіту» у держбюджеті на 2020 рік видатки стипендіального фонду на виплату академічних стипендій складають 3,5 млрд. грн., а соціальних стипендій – 721,3 млн. грн., включно для виплати її студентам закладів фахової передвищої освіти.

Постановою Кабінету Міністрів України 1047 розміри академічних стипендій учнів професійно-технічних навчальних закладів підвищено з 1 січня 2017 року до 415 грн.; для студентів вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації – 830 грн. та в підвищеному розмірі за певними спеціальностями – 1056 грн.; для студентів вищих навчальних закладів III–IV рівнів акредитації – 1100 грн. та у підвищеному розмірі – 1400 грн. на місяць.

Підвищено також розмір соціальної стипендії для учнів закладів професійно-технічної освіти, студентів закладів вищої освіти з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, а також учнів, студентів, які в період навчання у віці від 18 до 23 років залишилися без батьків, відповідно до 1000 грн. та 2000 грн. на місяць.

З 1 листопада 2017 року відповідно до Урядової постанови від 08.11.2017 № 918 підвищено розміри академічних та соціальних стипендій для учнів професійно-технічних закладів до 490 грн.; студентів вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації – 980 грн., а в підвищеному розмірі – 1250 грн.; для студентів вищих навчальних закладів III–IV рівнів акредитації – 1300 грн. та 1660 грн. на місяць відповідно.

Збільшено також розмір соціальної стипендії здобувачів освіти з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, осіб з їх числа, а також тих, які в період навчання у віці від 18 до 23 років залишилися без батьків, зокрема для учнів професійно-технічних закладів – 1180 грн. на місяць; для студентів вищих закладів, наукових установ – 2360 грн. на місяць.

Підвищено розмір соціальної стипендії для осіб, які мають право на призначення соціальних стипендій на підставі нормативно-правових актів, якими встановлені державні пільги і гарантії для окремих категорій.

Розмір академічної стипендії Президента України: для учнів професійно-технічних навчальних закладів встановлено на рівні 1420 грн. на місяць; для студентів вищих навчальних закладів I–II рівня акредитації –

2130 грн., а III–IV рівня акредитації – 2720 грн. на місяць.

Збільшено також розмір іменних та академічних стипендій, заснованих Кабінетом Міністрів України, стипендій Верховної Ради України, стипендій Президента України, зокрема учасникам і призерам міжнародних учнівських олімпіад, конкурсів-захистів тощо.

Кабінетом Міністрів України затверджено постанову від 21.10.2020 № 980, погоджену Профспілкою, якою внесено зміни до постанови «Про розміри стипендій у державних та комунальних навчальних закладах, наукових установах» № 1047 з метою приведення її норм до вимог законів «Про вищу освіту» та «Про фахову передвищу освіту» в частині назв закладів освіти та стипендіального забезпечення студентів, які здобувають освітньо-кваліфікаційний рівень «молодший спеціаліст», освітньо-професійний ступінь «фаховий молодший бакалавр» та «молодший бакалавр».

За наполяганням ЦК Профспілки постановою Кабінету Міністрів України від 04.10.2017 № 740 узгоджено норми Порядку використання коштів для виплати соціальних стипендій та Порядку призначення і виплати стипендій, щодо термінів та строків призначення соціальних стипендій; врегульовано питання виплати стипендій особам, батьки яких є шахтарями; надано право студентам-пільговикам при оформленні соціальної стипендії у разі неможливості подання копії студентського квитка подавати довідку вищого навчального закладу тощо.

Наказом Міністерства освіти і науки у квітні 2018 року затверджено Положення про конкурсну комісію з призначення академічних стипендій імені Героїв Небесної Сотні, яку засновано у листопаді 2017 року постановою Кабінету Міністрів України № 896.

Врегульовано питання стипендіального забезпечення студентів вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації, які входять до складу закладів III–IV рівнів акредитації та без статусу окремих юридичних осіб, постановою Кабінету Міністрів України від 21.03.2018 № 194.

Засновано академічні стипендії імені державних діячів першого українського уряду постановою Кабінету Міністрів від 28.02.2018 № 133.

За наполяганням ЦК Профспілки постановою Кабінету Міністрів України від 13.03.2019 № 229 виправлено ситуацію з відновлення права аспірантів закладів вищої освіти на отримання стипендій, помилково позбавлених її при затвердженні Порядку здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва та навчання в асистентурі-стажуванні від 24.10.2018 № 865.

Зважаючи на закінчення бюджетного року та ймовірну економію коштів стипендіального фонду у вищих закладах освіти, ЦК Профспілки привертав увагу територіальних організацій на необхідність дотримання положень статті 62 закону «Про вищу освіту» щодо можливості спрямування наявної економії стипендіального фонду на матеріальне заохочення студентів та інших здобувачів освіти за успіхи у навчанні, громадській роботі, за спортивні досягнення. Зроблено також акцент на застосування положень

пункту 8.3.12 Галузевої угоди, яким Сторони угоди рекомендують керівникам закладів освіти спрямовувати на заохочення учнів, студентів, аспірантів, докторантів за успіхи в навчанні, участь у громадській, спортивній та науковій роботі, надання їм матеріальної допомоги та преміювання не менше як 10% передбаченого кошторисом закладу стипендіального фонду.

Профспілка долучається до розподілу обсягів державного замовлення на підготовку кадрів закладами вищої освіти. Спрямовано пропозиції щодо державного замовлення на підготовку фахівців за спеціальністю «Освітні, педагогічні науки» та необхідності підвищення рівня оплати праці педагогічних працівників з освітнім рівнем бакалавра. Цю проблему обговорено під час засідання конкурсної комісії з розподілу державного замовлення на підготовку кадрів у 2020 році. Профспілкою внесено пропозиції щодо встановлення загального обсягу державного замовлення на підготовку фахівців ступеня магістра не менш як 50% кількості осіб, які у поточному році здобудуть ступінь бакалавра за державним замовленням. Запропоновано також змінити підходи щодо присвоєння кваліфікаційних категорій випускникам закладів вищої освіти, які отримали освітній рівень бакалавра та кваліфікацію вчителя.

Підтримано зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 30.05.2018 № 417 «Деякі питання реалізації права осіб на першочергове зарахування до закладів вищої медичної і педагогічної освіти за державним (регіональним) замовленням», що затверджено постановою від 03.06.2020 № 454, яка набирає чинності з 1 січня 2021 року.

Вдалося зберегти Порядок надання пільгового проїзду студентам закладам вищої освіти та учням професійно-технічних навчальних закладів у міському й приміському пасажирському транспорті та міжміському автомобільному і залізничному транспорті територією України, затверджений постановою Уряду від 05.04.1999 № 541, з вимогою його оновити з дотриманням норм статті 62 закону «Про вищу освіту».

У Державному бюджеті передбачаються видатки на надання пільгових довгострокових кредитів для здобуття вищої освіти. У 2017–2020 роках їх обсяги складали 36850,0 тис. грн., у 2020 – 2200 тис. грн.

Під час розгляду низки проектів змін до наказу Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, Міністерства фінансів, Міністерства охорони здоров'я України від 28.03.2011 № 284/423/173 «Про встановлення граничного розміру плати за проживання в студентських гуртожитках вищих навчальних закладів державної та комунальної форм власності» вдалося зберегти чинні правила визначення граничного розміру оплати за проживання у гуртожитках, що не повинна перевищувати 40% розміру мінімальної академічної стипендії.

Під час розгляду проекту закону «Про Загальнодержавну цільову програму передачі гуртожитків у власність територіальних громад на 2019-2021 роки» (2017 рік) визнано недоцільним здійснення передачі гуртожитків

вищих, професійно-технічних закладів освіти, що перебувають у державній власності, та запропоновано установити, що Загальнодержавна цільова програма передачі гуртожитків у власність територіальних громад не має стосуватися гуртожитків, призначених для тимчасового проживання, у зв'язку з навчанням, перенавчанням, підвищенням кваліфікації у закладах освіти. Таку норму передбачено Урядом у Концепції Загальнодержавної програми.

У листопаді цього року розглянуто проєкт розпорядження Уряду «Концепція державної програми відновлення та розбудови мережі гуртожитків для проживання студентів закладів вищої освіти на 2021–2025 роки» та висловлено категоричну незгоду намірам поетапного вирішення проблеми нерентабельності гуртожитків за рахунок встановлення обґрунтованих цін за проживання у них, особливо при сучасному рівні стипендіального забезпечення. Внесено пропозиції передбачити положення щодо забезпечення студентів місцями у гуртожитках з дотриманням норм площі відповідно до будівельних нормам – не менше 8 м² на особу для студентів та не менше 10 м² – для аспірантів; забезпечення потреби всіх здобувачів освіти у гуртожитках та створення належних умов проживання і відповідних фінансових ресурсів.

Профспілка опікується також станом фінансового забезпечення закладів вищої та передвищої освіти, що є основою створення умов для підготовки висококваліфікованих кадрів, належного рівня оплати праці викладацького складу, забезпечення належних умов праці та навчання.

Обсяги фінансування закладів вищої освіти III–IV рівнів акредитації, передбачені Міністерству освіти і науки Державним бюджетом на 2016, 2017, 2018, 2019, 2020 роки, склали відповідно 18,2 млн. грн., 19,7 млн. грн., 23,3 млн. грн., 31,3 млн. грн., 28,3 млн. грн., тобто щорічно збільшувалися порівняно з попереднім роком, окрім 2020 року. Причиною такого стану стало зменшення на поточний рік обсягів державного замовлення.

Видатки загального фонду становили відповідно – 11,4 млн. грн., 12,2 млн. грн., 14,6 млн. грн., 19,1 млн. грн., 16,6 млн. грн.

Фінансування закладів вищої освіти I–II рівнів акредитації у проміжок звітного періоду за рахунок коштів державного бюджету здійснювалося лише у 2016 та 2017 роках у обсягах 5,1 млн. грн. та 4,8 млн. грн. відповідно, а загального фонду – в обсягах 4,0 млн. грн. та 3,8 грн. грн. відповідно.

Розподіл видатків між закладами вищої освіти з 2020 року здійснюється на основі Формули, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 24.12.2019 № 1146 на основі показників їх освітньої, наукової та міжнародної діяльності. Формула застосовується з 1 січня 2020 р. – до закладів вищої освіти державної форми власності, що належать до сфери управління Міністерства освіти і науки та здійснюють підготовку здобувачів вищої освіти за державним замовленням (крім Київського національного університету імені Тараса Шевченка); з 1 січня 2021 р. – до закладів вищої освіти державної форми власності, що належать до сфери управління інших

державних замовників, до сфери управління яких належить більше одного закладу вищої освіти, та здійснюють підготовку здобувачів вищої освіти за державним замовленням, а також до Київського національного університету імені Тараса Шевченка, закладів вищої освіти приватної форми власності.

Для цих закладів припинено дію постанови Кабінету Міністрів України від 17.08.2002 № 1134 «Про затвердження нормативів чисельності студентів ... на одну штатну посаду науково-педагогічного працівника у вищих навчальних закладах III і IV рівня акредитації та вищих навчальних закладах післядипломної освіти державної форми власності», а також Методику розрахунку орієнтовної середньої вартості підготовки одного кваліфікованого робітника, фахівця, аспіранта, докторанта, затвердженою постановою Уряду від 20.05.2013 № 346.

Під час розгляду проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до типової форми контракту з керівником державного закладу вищої освіти», що затверджена 13.05.2020 за № 360, ЦК Профспілки наполягав на недопущенні норм про обмеження розмірів надбавок, доплат преміювання з застереженнями «відповідно до чинного законодавства та нормативно правових актів», наголошуючи на необхідності дотримання норм статті 21 Кодексу Законів про працю України щодо можливості встановлення умов матеріального забезпечення та організації праці працівника за угодою сторін.

Починаючи з 1 січня 2018 року відповідно до статті 24 Закону України «Про Державний бюджет України на 2018 рік» видатки на оплату послуг з підготовки фахівців у вищих навчальних закладах I–II рівнів акредитації державної власності, що мають статус окремих юридичних осіб, зазначених додатку № 10 до цього Закону, здійснюються з обласних бюджетів та бюджету міста Києва. Під час опрацювання закону «Про Державний бюджет України на 2018 рік» Профспілкою наголошувалося на неприпустимості передачі вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації без належного фінансування до місцевих бюджетів. Завдячуючи спільним зусиллям профільного Комітету, Профспілки, інших зацікавлених сторін при прийнятті закону вдалося скоротити з 426 до 142 кількість закладів вищої освіти I–II рівнів акредитації державної форми власності, які передано на фінансування з місцевих бюджетів.

Замість намірів зберегти у складі закладів III–IV рівнів акредитації лише існуючі структурні підрозділи, статтею 24 закону надано завдання закладам вищої самостійно визначитися з доцільністю перебування у їх складі закладів I–II рівнів акредитації, що мають статус окремих юридичних осіб. Їх фінансування забезпечується за рахунок коштів, передбачених у кошторисах закладів вищої освіти III–IV рівнів акредитації.

Неконструктивна спроба щодо вирішення долі закладів вищої освіти I–II рівнів акредитації, які є структурними підрозділами закладів вищої освіти III–IV рівнів акредитації, прослідковувалася й при прийнятті закону «Про Державний бюджет України на 2019 рік». Статтею 22 проекту закону

передбачалося здійснення фінансування підготовки фахівців у вищих навчальних закладах I–II рівнів акредитації без статусу окремих юридичних осіб, які входять до складу національних вищих навчальних закладів III–IV рівнів акредитації, з 01.01.2019 з обласних та Київського міського бюджетів.

З метою недопущення реалізації таких намірів ЦК Профспілки спрямовано відповідні звернення до Верховної Ради України, голів усіх депутатських фракцій політичних партій та груп та відповідних комітетів, а також безпосередньо членам профільного комітету з вимогою вилучити редакцію статті 22 проєкту закону та його додаток № 10.

Результатом таких дій стало прийняття рішення про фінансування підготовки фахівців у закладах вищої освіти I–II рівнів акредитації державної власності без статусу окремих юридичних осіб, які входять до складу закладів вищої освіти III–IV рівнів акредитації державної власності, за рахунок та в межах коштів, передбачених у кошторисах закладів вищої освіти III–IV рівнів акредитації державної власності.

Під час розгляду та затвердження нової редакції Положення про атестацію наукових працівників від 03.04.2019 № 285 вдалося зберегти чинність постанови Кабінету Міністрів України від 04.03.2004 № 257 «Про затвердження переліку посад наукових (науково-педагогічних) працівників установ, організацій, підприємств, вищих навчальних закладів, перебування на яких дає право на призначення пенсії та виплату грошової допомоги у разі виходу на пенсію відповідно до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», якою затверджено Перелік посад наукових працівників для виплати їм надбавки за науковий стаж. Саме на цей Перелік посилаються норми постанови Уряду від 14.04.2004 № 494 «Про затвердження Порядку виплати надбавки за стаж наукової роботи».

ЦК Профспілки змушений був звернутися до Міністерства освіти і науки з приводу унеможливлення виплати у 2020 році такої надбавки науковим працівникам окремих університетів через зволікання з проведенням та завершенням процедури державної атестації наукових структурних підрозділів закладів вищої освіти відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 № 652.

Профспілка впродовж звітнього періоду вживала заходів для забезпечення видатків на науку в обсягах відповідно до статті 48 закону «Про наукову і науково-технічну діяльність». Зокрема на цьому наголошувалося у пропозиціях до Державного бюджету на відповідні роки, до Плану заходів щодо реформування вітчизняної наукової сфери. Під час розгляду проєкту зазначеного Плану запропоновано передбачити в ньому положення щодо необхідності забезпечення реалізації частини другої статті 36 закону «Про наукову і науково-технічну діяльність» щодо встановлення окладів науковим працівникам державних наукових установ (вищих навчальних закладів), виходячи з розрахунку посадового окладу молодшого наукового співробітника на рівні не нижче подвійної середньої заробітної плати у промисловості. З 01.01.2023 року Законом України «Про внесення змін до

Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» щодо уточнення деяких положень» від 03.09.2020 № 870-IX цю гарантію змінено на іншу величину, а саме - одинадцяти прожиткових мінімумів для працездатних осіб, розмір якого встановлено законом на 1 січня 2020 року, яка, очевидно, потребуватиме змін.

Громадський контроль за дотриманням трудового законодавства в закладах та установах освіти та вжиття заходів для усунення виявлених порушень, зокрема в умовах проведення реформи децентралізації влади та оптимізації мережі закладів освіти, здійснюють 1750 уповноважених працівників, в тому числі фахівці Правової служби Профспілки, правові та громадські інспектори, голови профспілкових організацій всіх рівнів. За 2016–2020 роки проведено 15407 перевірок додержання законодавства про працю, 273 – спільно з територіальними органами Держпраці. Проінформовано органи контролю за додержанням законодавства про працю про порушення прав працівників, які є членами профспілки, у 878 випадках. Під час проведення перевірок громадського контролю виявлено 42738 порушень прав працівників. Зокрема 22733 порушень з оплати праці, 3532 з питань звільнення і переведення, 5302 з питань зміни істотних умов праці працівників, 3373 з питань гарантій і компенсацій.

За звітний період порушено права 179516 працівників, профспілковими органами направлено 7376 подання про усунення порушень: зокрема роботодавцям 5717; органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування 1659. Надіслано 6834 письмових повідомлень про виявлені факти порушень 2251 органу виконавчої влади та органу місцевого самоврядування. Усунуто роботодавцями порушень у 12555 випадках, зокрема на вимогу профспілок - у 10223 випадках.

Поширюється практика застосування безоплатної правової допомоги з представництва та захисту працівників галузі з питань трудового законодавства та оплати праці в національних судових установах усіх рівнів. Складено 2112 позовних заяв, інших процесуальних документів, в тому числі 1839 членам профспілки, 273 профспілковим організаціям. Інтереси більше 36 тисяч працівників представляли за дорученням виборних органів фахівці Правової служби, в тому числі 909 працівників – в судах і більше 35 тисяч – в інших органах державної влади та місцевого самоврядування. Понад 600 рішень винесено судами на користь працівників, з них понад 500 з оплати праці. За звітний період на користь працівників по справах, представництво інтересів у яких здійснювали правові інспектори праці профспілки, стягнуто кошти в сумі понад 7 млн. гривень.

Надано 392991 консультацій з правових питань, з них 310712 членам профспілки та більше 82 тисяч профспілковим організаціям. З питань трудового законодавства надано 18182 роз'яснень, в тому числі у засобах масової інформації 12157 та підготовлено у методичних матеріалах 6025.

Важливим мотиваційним чинником профспілкового членства є здійснення Профспілкою громадського контролю за додержанням вимог

законодавства з охорони та безпеки праці і навчання учасників освітнього процесу, наданням пільг і компенсацій працюючим, робота яких пов'язана із важкими та шкідливими умовами праці тощо. ЦК Профспілки забезпечував надання практичної допомоги виборним профспілковим органам усіх рівнів щодо організації навчання та перевірки знань з охорони праці керівних кадрів і спеціалістів. Систематично проводились навчання профспілкового активу, технічних інспекторів, фахівців Профспілки з питань охорони праці. За 2015–2019 роки на 6 двотижневих семінарах пройшли навчання 83 особи, на 1067 однотижневих семінарах – 38850 осіб.

Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки представники ЦК Профспілки у 2019 – 2020 роках брали участь у складі постійно діючої комісії Міністерства освіти і науки з перевірки знань з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності посадових осіб у всіх областях України та Києві.

На засіданні президії ЦК Профспілки 11 жовтня 2018 року розглянуто питання «Про здійснення громадського контролю за проведенням навчання і перевіркою знань з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності в закладах освіти, що належать до сфери управління Міністерства освіти і науки України». В організаційних ланках Профспілки усіх рівнів навчання і перевірка знань представників з питань охорони праці здійснюється згідно з умовами колективного договору виборним органом первинної профспілкової організації та роботодавцем. В переважній більшості організаційних ланок навчання профспілкового активу проходить одночасно з навчанням посадових осіб закладів освіти.

ЦК Профспілки спрямовував роботу технічних інспекторів, спеціалістів та інших представників Профспілки з охорони праці на участь у розслідуванні нещасних випадків, захист трудових прав працюючих, надання законодавчо передбачених пільг і компенсацій, а також недопущення приховування нещасних випадків, що сталися на виробництві. Наголошувалося на необхідності контролю за виконанням профілактичних заходів з питань безпеки праці, передбачених колективними договорами, створення на місцях безпечних і нешкідливих умов праці, проведення атестації робочих місць за умовами праці тощо.

Відповідно до п.7.4.5 Галузевої угоди між Міністерством освіти і науки України та ЦК Профспілки працівників освіти і науки України на 2016 –2020 роки у 2018 році для використання у роботі організаційними ланками Профспілки усіх рівнів розроблено електронний варіант методичного посібника «Нормативно-правові документи, інструктивно-методичні матеріали з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності у закладах освіти», який постійно оновлюється.

За звітний період представники Профспілки з питань охорони праці взяли участь у розслідуванні 182 нещасних випадків у закладах освіти, у тому числі, у 18 нещасних випадках зі смертельним наслідком, пов'язаних з виробництвом. Спільно з органами державного нагляду було проведено 3033 обстеження закладів освіти, їх окремих підрозділів. За результатами

перевірок надіслано 592 висновки та подання роботодавцям, органам управління і нагляду, комісіям з трудових спорів, прокуратурі, судам. Розглянуто понад 3300 письмових та усних звернень членів Профспілки з питань охорони праці, з них, вирішено позитивно 3217 звернень.

Виконання норм статті 19 закону «Про охорону праці» щодо розміру витрат на охорону праці у переважній більшості закладів освіти ускладнено у зв'язку з недостатністю фінансування. Внаслідок цього в трудових колективах закладів освіти не в повному обсязі забезпечується придбання спецодягу, миючих засобів, наочних матеріалів з охорони праці.

Не у всіх закладах освіти проведено атестацію робочих місць за умовами праці. Це унеможливило одержання додаткової відпустки, доплат за умови праці робітникам, робота яких пов'язана з важкими і шкідливими умовами праці.

Витрати, спрямовані на охорону праці, у відсотках до фонду оплати праці в обласних, Київській міській організаціях Профспілки склали у 2015 році – 0,22%, у 2016 році – 0,23%, у 2017 році – 0,26%, у 2018 році – 0,32% та у 2019 році 0,36% відповідно.

З метою вдосконалення роботи щодо створення нешкідливих і безпечних умов праці та навчання, попередження нещасних випадків, професійних захворювань працівників ЦК Профспілки спільно з Міністерством освіти і науки щорічно проводять Всеукраїнський громадський огляд-конкурс стану умов і охорони праці в закладах освіти. За звітний період у конкурсі взяли участь 145 трудових колективів навчальних закладів. Переможці - 39 колективів галузі, нагороджені дипломами, грамотами, грошовими винагородами.

З метою пропаганди здорового і активного способу життя, залучення спілчан до активної спортивної діяльності, розвитку фізичної культури та спорту в освітянському середовищі з 2016 року рішенням президії ЦК Профспілки започатковано проведення щорічної Всеукраїнської спартакіади серед членів Профспілки. В її рамках за звітний період було організовано та проведено 12 всеукраїнських змагань з 5 видів спорту, зокрема, з шахів - 3, настільного тенісу - 3, футзалу - 3, волейболу - 2, плавання - 1, в яких взяли участь 1050 спілчан. Проведення Всеукраїнської спартакіади знайшло позитивний відгук серед її учасників та організаційних ланок Профспілки.

Шість років поспіль спілчани беруть участь у Міжнародній спартакіаді вчителів у Республіці Болгарія, яка проводиться Профспілкою болгарських вчителів та Болгарською робітничою федерацією «Спорт і здоров'я» за участю міжнародних представників. За звітний період у міжнародних змаганнях взяли участь 83 спілчани з різних регіонів - переможців та призерів Всеукраїнської спартакіади, гідно представивши Профспілку освітян України та здобувши призові місця у командному та особистому заліках. Якщо у 2016 році у міжнародних змаганнях взяли участь 14 спортсменів-вчителів, то вже у 2019 році Профспілку освітян України представляли 33 спортсмени з 11 регіонів України. За результатами змагань збірна команда України вперше

стала бронзовим призером у загальнокомандному заліку серед 26 команд.

Одним із пріоритетних напрямків діяльності Профспілки та мотиваційного перебування у Профспілці є оздоровлення дітей спілчан. Робота з організації оздоровлення та відпочинку дітей проводилася організаційними ланками галузевої Профспілки відповідно до Законів України «Про оздоровлення та відпочинок дітей», «Про охорону дитинства», відповідних наказів МОН та рекомендацій центрального міжвідомчого штабу з координування організації і проведення оздоровлення та відпочинку дітей, регіональних комплексних програм оздоровлення та відпочинку дітей, рішень місцевих органів влади, постанов виборних органів організаційних ланок Профспілки щодо оздоровлення та відпочинку дітей.

ЦК Профспілки щороку проводиться огляд діяльності організаційних ланок щодо оздоровлення та відпочинку дітей освітян. За звітний період за організаційно-фінансової участі профспілкових організацій галузі охоплено послугами оздоровлення та відпочинку понад 127000 дітей членів профспілки віком від 7 до 18 років. Для забезпечення оздоровчої кампанії з різних джерел було залучено близько 397 млн. грн., з них – 91,5 млн. грн. - з профспілкового бюджету. Близько 15 тисяч дітей працівників освіти було оздоровлено на базі позаміських дитячих закладів оздоровлення і відпочинку, які знаходяться у власності організацій Профспілки. Профспілка є однією із активних учасників Всеукраїнському огляді роботи профспілок і трудових колективів на кращу організацію оздоровлення і відпочинку дітей освітян, який проводить ФПУ.

Важливим напрямом діяльності Профспілки є розвиток масової культурно-освітньої роботи, сприяння захисту духовності інтересів спілчан. З метою реалізації творчого потенціалу, популяризації багатожанрового аматорського мистецтва, виявлення кращих творчих колективів та виконавців, ознайомлення їх з історичними пам'ятками та культурним надбанням, підвищення естетичного, художнього рівня освітян, широкого залучення їх до змістовного дозвілля обласні, районні, міські комітети проводять огляди-конкурси, фестивалі художньої самодіяльності, творчі майстерні, екскурсійні поїздки визначними місцями нашої країни, вшанування кращих освітян, ветеранів праці, профспілкових активістів.

Практичним підтвердженням цього є ряд культурно-освітніх заходів, які проходили за сприянням і матеріальною підтримкою обласних організацій Профспілки у співпраці з Будинками вчителя, будинками вчених, спортивними та науковими установами, бібліотеками, аматорськими об'єднаннями, клубами, художньо естетичними та громадськими організаціями.

ЦК Профспілки активно долучався до вирішення проблеми забезпечення захисту педагогічних, науково-педагогічних та інших працівників закладів освіти, які здійснюють та забезпечують освітній процес в умовах оголошеного Кабінетом Міністрів України карантину у зв'язку з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом

SARS-CoV-2.

Спрямовано звернення до Комітету з питань освіти, науки та інновацій щодо необхідності вжиття заходів для відповідного збільшення фінансування освітньої галузі на період карантину та недопущення поширення цього захворювання і якнайшвидшого запровадження цільової державної освітньої субвенції на цю мету; запровадження обов'язкового державного страхування на випадок захворювання коронавірусною хворобою працівників закладів освіти та розробити відповідний порядок його здійснення; прийняття рішення про спрямування коштів спеціально створеного Фонду боротьби з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2, та її наслідками на період дії карантину на фінансування потреб закладів освіти; повернення Міністерству освіти і науки України вилучених з його бюджетних програм до цього фонду видатків в обсязі понад 4,9 млрд. грн. згідно з Законом України «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» від 13 квітня 2020 року № 553-IX.

Комітетом повідомлено, що Верховною Радою України 18 вересня ухвалено постанови: «Про звернення до Кабінету Міністрів України щодо вжиття невідкладних заходів для забезпечення безпечного навчального процесу та якісної освіти в умовах карантину, запровадженого з метою запобігання поширенню на території України коронавірусної хвороби (COVID-19)» № 920; «Про звернення до Кабінету Міністрів України щодо вжиття невідкладних заходів для забезпечення безпечного освітнього процесу в умовах карантину, запровадженого з метою запобігання поширенню на території України коронавірусної хвороби (COVID-19)» № 921; «Про безпеку педагогічних працівників закладів загальної середньої та професійної (професійно-технічної) освіти під час пандемії коронавірусної хвороби (COVID-19)» № 922, якими передбачено забезпечення соціального захисту з боку держави вчителів та інших педагогів закладів освіти під час пандемії. Профспілка тримає в полі зору виконання Урядом цих доручень.

Спрямовувалися відповідні звернення до Кабінету Міністрів України, в яких наголошено на необхідності відповідних змін щодо поділу класів та груп на підгрупи, внесення змін до штатних нормативів щодо збільшення кількості посад працівників, задіяних на роботах, пов'язаних з дезінфекційними заходами та недопущенням поширення цього захворювання, облаштування закладів освіти та забезпечення здобувачів освіти, особливо учнів, педагогів необхідною комп'ютерною технікою та мультимедійним обладнанням тощо.

За пропозицією ЦК Профспілки питання соціального захисту педагогічних, науково-педагогічних та інших працівників закладів освіти, які виконують свої трудові обов'язки в небезпечних та загрозливих для здоров'я і життя умовах, пов'язаних з цією епідемією, відображено в завданнях, схвалених постановою Ради Федерації профспілок України «Про соціально-економічний стан у галузях і сферах економіки та захист прав працівників в

умовах карантинних обмежень», засідання якої відбулося 5 листопада.

Спрямовувалися на місця роз'яснення, зокрема й спільні з Міністерством освіти і науки, щодо умов та оплати праці, простою, робочого часу педагогічних та інших працівників закладів та установ освіти в умовах оголошеного Кабінетом Міністрів України карантину. Ще з самого його початку в листі від 17.03.2020 № 1/9-162 та № 02-5/202 привернуто увагу керівників органів освіти і науки, закладів та установ освіти на необхідність забезпечення часткового переведення працівників на роботу в гнучкому чи дистанційному режимі, відтермінування проведення засідань, нарад та інших колективних заходів до стабілізації ситуації, за потреби забезпечувати їх проведення в онлайн-режимі; проведення навчальних занять за допомогою дистанційних технологій; не допускати примусового відправлення працівників у відпустки, зокрема без збереження заробітної плати, на період призупинення навчання; зберігати за працівниками на період карантину середню заробітну плату; не допускати виселення студентів з гуртожитків; забезпечити застосування положень Галузевої угоди про виконання організаційної, методичної, наукової робіт за межами закладу; вважати працівників, які фактично не виходять на роботу під час карантину, такими, що перебувають у простой.

Позитивну роль відіграли положення пункту 8.3.3 Галузевої угоди стосовно збереження середньої заробітної плати за працівниками під час простою, пов'язаного з карантинном, а не 2/3 її розміру, як це зазначається у статті 113 КЗпП України, але з застереженням «не менше».

Внесено також відповідні зміни до Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа», затверджених постановою Уряду від 04.04.2018 № 237 «Деякі питання надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа», щодо спрямування зазначених видатків на закупівлю дезінфікуючих засобів для обробки рук і шкіри та дезінфікуючих засобів для обробки поверхонь, що в умовах боротьби з коронавірусною інфекцією є дуже необхідним.

В умовах карантину та наявності на місцях значної суми невикористаної освітньої субвенції ЦК Профспілки змушений був погодити зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 14.01.2015 № 6 «Деякі питання надання освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам». Урядовою постановою від 04.11.2020 № 1064 дозволено, як виняток, використовувати в 2020 році залишки освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на закупівлю засобів індивідуального захисту, захисних масок, одноразових рукавичок, захисних щитків, дезінфекційних засобів, пірометрів (інфрачервоних термометрів) та послуг із дезінфекції приміщень.

Не поділяючи позицію Профспілки щодо неприпустимості

використання економії стипендіального фонду та освітньої субвенції на інші цілі, факт наявності економії освітньої субвенції послугував прийняттям 21 жовтня 2020 року постанови Кабінетом Міністрів України за № 984 «Про виділення у 2020 році коштів на забезпечення дезінфікуючими засобами захисту учасників освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти», згідно з якою зменшено обсяги видатків за семи бюджетними програмами, зокрема й за програмою «Виплата академічних стипендій студентам (курсантам), аспірантам, докторантам закладів фахової передвищої та вищої освіти» і «Освітня субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам» та їх збільшення за програмою «Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа» у сумі 539,5 млн. грн.

Якщо повернутися до початку звітної періоду, то слід відзначити, що завдяки діям Профспілки розблоковано заборону на придбання меблів, побутової техніки та проведення ремонту, зокрема для гуртожитків вищих закладів освіти.

Відновлено встановлення доплат за виконання обов'язків тимчасово відсутніх працівників, заборона на встановлення яких передбачалася постановою Уряду № 65.

Вдалося не допустити підвищення нормативу кількості студентів на одного викладача у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації до 18 осіб. Тобто збережено близько 67 тисяч науково-педагогічних працівників з їх загальної чисельності 135,2 тисячі осіб.

Не допущено обмеження виплати пенсій працюючим пенсіонерам розміром 50% призначеної пенсії що прогнозувалося законодавчими змінами.

Заблоковано наміри про відшкодування випускниками вишів, які навчалися за рахунок бюджетних коштів, вартості навчання у разі порушення ними умов угоди про працевлаштування.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 954 доповнено перелік посад працівників дошкільних навчальних закладів, робота на яких дає право на пенсію за вислугу років, посадами директора та асистента вихователя в інклюзивних групах.

Вживалися заходи щодо недопущення переведення працівників бюджетних установ на скорочену тривалість робочого часу у зв'язку з підвищенням з 1 січня 2017 року розміру мінімальної заробітної плати та скорочення працівників.

Дещо змінено Порядок надання щорічної грошової винагороди педагогічним працівникам навчальних закладів за сумлінну працю, зразкове виконання службових обов'язків щодо погодження з організацією вищого рівня такої надбавки керівникам.

Позитивно вирішилося питання атестації педагогічних працівників, зокрема вихователів груп продовженого дня, на яких поширюється кваліфікаційна категорія, присвоєна за посадою вчителя.

Спрямовано також спільний з МОН лист щодо обрахунку заробітної

плати для оплати часу відпустки педагогічних працівників та виплати допомоги на оздоровлення при її наданні у зв'язку з підвищенням у 2017 році на 2 тарифні розряди посадових окладів та ставок заробітної плати педагогічних працівників.

Привернуто увагу на неприпустимість перегляду органами місцевого самоврядування Типових штатних нормативів закладів освіти, затвердження яких відповідними Законами України покладено на центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки.

Здійснювалася законотворча діяльність також впродовж 2019-2020 років, не припиняючи її темпів в період оголошеного карантину.

У жовтні 2019 року відбулися переговори з Міністром освіти і науки та його командою з приводу стану та реалізації норм Закону України «Про освіту» щодо забезпечення державою асигнувань на освіту в розмірі не менше ніж 7% ВВП відповідно до статті 78; затвердження схеми посадових окладів педагогічних і науково-педагогічних працівників відповідно до статті 61 та Прикінцевих і перехідних положень: найнижчий посадовий оклад – 4 прожиткові мінімуми до 2023 року з установленою подальшою диференціацією окладів, а також стосовно законопроекту «Про повну загальну середню освіту» № 0901 в частині умов та оплати праці, педагогічного навантаження, робочого часу, педагогічних працівників, звільнення педагогів, яким виплачується пенсія за віком, переведення педагогічних і науково-педагогічних працівників на строкові договори, мережі закладів загальної середньої освіти.

Обговорювалася проблема з обсягами видатків на освіту в проєкті Державного бюджету України на 2020 рік, забезпечення виконання постанови Кабінету Міністрів України № 822, а також питання, пов'язане з законопроектом «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України», реєстраційний № 2144 від 16.09.2019 щодо припинення фінансування закладів загальної середньої освіти з наповнюваністю до 30, 40 та 50 учнів в 2020, 2021, 2022 роках.

Скеровано також пропозиції щодо проєкту постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 14.01.2015 № 6 «Деякі питання надання освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам», які спрямовано на цільове використання обсягів освітньої субвенції на своєчасну і в повному обсязі оплату праці педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти з нарахуваннями. Запропоновано вилучити з цієї постанови такі напрями нецільового використання штучно створеної економії освітньої субвенції, як придбання шкільних автобусів; оновлення навчальної та матеріально-технічної бази; придбання підручників і посібників; оснащення засобами навчання, навчальним обладнанням і методичним забезпеченням початкової школи; підключення закладів освіти до Інтернету; будівництво туалетних приміщень, їх реконструкцію.

ЦК Профспілки висловлено заперечення законопроекту «Про внесення

змін до Бюджетного кодексу України», реєстраційний № 2144 від 16.09.2019, поданого Урядом, до якого Міністерством освіти і науки внесено пропозиції щодо припинення субсидіювання малокомплектних шкіл.

Профспілка не погодилася зі змінами до статті 103-2, якими передбачалося скасування освітньої субвенції для оплати праці педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти, кількість учнів у яких становить менше 30 осіб - з 1 вересня 2020 року, менше 40 осіб - 1 вересня 2021 року, менше 50 осіб - з 1 вересня 2022 року намірами, що були підтримані рішенням Комітету з питань освіти, науки та інновацій. Наголошено, що наміри, підтримані окремими суб'єктами законодавчої ініціативи, забезпечувати освітньою субвенцією приватні заклади загальної середньої освіти з такою ж наповнюваністю учнів підтверджують нерівні підходи до питань фінансового забезпечення комунальних та приватних закладів, хибну політику, що спрямована на розширення платного здобуття повної загальної середньої освіти та його стимулювання, що також суперечить Конституції України.

Про свою незгоду та загрози, які спричинить прийняття таких змін, заявлено керівництвом Профспілки особисто під час переговорів з головою комітету, народними депутатам України. Заявлено, що перекладання на місцеві бюджети загальнодержавних функцій освіти, як її пріоритету, загрожує унеможливленню здобуття повної загальної середньої освіти дітьми, особливо у сільській місцевості, та призведе до порушення прав громадян на доступність і безоплатність повної загальної середньої, яка є обов'язковою незалежно від місця проживання та гарантується статтею 53 Конституції України.

Скасування державного субсидіювання здобуття повної загальної середньої освіти несло загрозу закриттю впродовж трьох років понад 3400 шкіл та до звільнення близько 20 тисяч педагогів, тож і до збільшення числа безробітних, серед яких висококваліфіковані, досвідчені, затребувані громадами педагоги, що є неприпустимим.

У серпні 2019 року ЦК Профспілки розглянуто проект Закону України «Про дошкільну освіту» і внесено низку зауважень та пропозицій. У червні 2020 року було знову розглянуто доопрацьований законопроект, в якому враховано низку пропозицій і зауважень Профспілки, зокрема щодо установчих документів закладів дошкільної освіти, реорганізації і ліквідації закладу дошкільної освіти у сільській місцевості лише за рішенням загальних зборів територіальної громади, обов'язковості виконання актів центрального органу виконавчої влади у сфері освіти іншими органами державної влади та органами місцевого самоврядування тощо. Однак деякі з зауважень Профспілки залишилися поза увагою. Тому ЦК Профспілки вкотре надав детальні обґрунтування і зажадав їх врахування при доопрацюванні законопроекту. Йдеться про неприпустимість узаконення філії закладу дошкільної освіти, запровадження норм щодо контракту для директора закладу дошкільної освіти, який за своєю сутністю є строковим трудовим

договором, припинення трудового договору з керівником та педагогічними працівниками після досягнення ними пенсійного віку з укладанням строкового договору. Запропоновано норму про можливість призначення на посаду директора закладу дошкільної освіти особу, яка має фахову передвищу освіту; встановлювати педагогічним та іншим працівникам доплати за перевищення планової наповнюваності груп, підвищення ставок заробітної плати та посадових окладів за роботу з закладах дошкільної освіти компенсуючого та комбінованого типів, а також в інклюзивних групах, норму педагогічного навантаження для асистента вихователя в обсязі 30 годин на тиждень, надання педагогічним працівникам щорічної відпустки у літній період та її збільшення на 25 календарних днів помічникам вихователів закладів і груп компенсуючого типу.

Під час розгляду проекту закону «Про фахову передвищу освіту», який прийнято 09.08.2019, ЦК Профспілки полягав на недопущенні дискримінації в нормуванні умов праці педагогічних, науково-педагогічних працівників цих закладів порівняно з такими працівниками закладів вищої освіти в частині норми годин на ставку. В ньому передбачено положення про забезпечення академічними стипендіями студентів, чисельність яких має становити не менше 50% їх загальної чисельності.

Минув лише рік з його прийняття, як постала загроза його скасування, що передбачається проектом закону «Про професійну освіту», який подано на розгляд Верховної Ради України 23 жовтня 2020 року, № 4207-1 від 26.10.2020. Від імені учасників IX Пленуму ЦК Профспілки на адресу Комітету у листопаді спрямовано заяву, в якій відзначено, що законопроект подано на розгляд парламенту без громадського обговорення та залучення до його напрацювань фахівців коледжів. Наголошено, що непродумані законодавчі ініціативи можуть позбавити значну частину молоді можливості отримати відповідного рівня освіти, спричинити зростання серед них безробіття, призвести до ще більшого відтоку студентства здобувати освіту за кордоном. Висловлено заклик до виважених рішень та недопущення знищення такої ланки освіти, як фахові коледжі, забезпечивши розмежування підготовки кваліфікованих робітничих кадрів через норми спеціального закону «Про професійно-технічну (професійну) освіту», реєстраційний № 4207 від 12.10.2020.

ЦК Профспілки надано зауваження та пропозиції СПО до цього законопроекту. Над його редакцією Профспілка співпрацювала з Міністерством освіти і науки України ще з 2018 року.

З приводу неприпустимості знищення такої ланки закладів освіти, як коледжі та фахові коледжі та ініціювання питання передбачення у Державних бюджетах на 2020 і наступні роки відповідної субвенції місцевим бюджетам на їх фінансування спрямовувалися звернення ЦК Профспілки у січні 2020 року до Комітету з питань освіти, науки та інновацій, Кабінету Міністрів України, Міністерства освіти і науки України.

Підтримано також проект постанови Кабінету Міністрів України «Про

деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти» щодо затвердження Державного стандарту базової середньої освіти, який застосовуватиметься з 1 вересня 2022 р. для учнів, які навчаються за програмами дванадцятирічної повної загальної середньої освіти, а також внесення змін до Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87. Відповідну постанову прийнято 30.09.2020 за № 898.

Низку пропозицій враховано при опрацюванні проекту наказу Міносвіти «Про затвердження Типових штатних нормативів навчально-реабілітаційних центрів», що затверджений наказом від 03.07.2020 № 890.

Нещодавно погоджено проект професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)», розроблений Міністерством освіти і науки, в якому враховану низку зауважень та пропозицій ЦК Профспілки.

У цьому контексті слід зазначити, що на адресу Міністерства соціальної політики України спрямовувалися звернення щодо необхідності приведення назв посад працівників, передбачених у Класифікаторі професій, ДК 003:2010, затвердженому наказом Держспоживстандарту України від 28 липня 2010 р. № 327 «Про затвердження, внесення зміни та скасування нормативних документів», у відповідність з назвами посад та типами закладів освіти, передбаченими Законами України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про дошкільну освіту», «Про позашкільну освіту», «Про професійно-технічну освіту», «Про вищу освіту».

Щойно підтримано також проект зміни до постанови Кабінету Міністрів України № 1298 щодо вихователя групи подовженого дня.

Надавалися пропозиції до текстів рішень Комітету з питань науки і освіти Верховної Ради України. ЦК Профспілки брав безпосередню участь у парламентських слуханнях та вносив пропозиції до рішень Верховної Ради України з питань на тему: «Правове забезпечення реформи освіти в Україні», «Професійна освіта як складова забезпечення кадрового потенціалу України: проблеми та шляхи вирішення», «Про стан та проблеми фінансування освіти і науки України», «Збалансований розвиток людського капіталу в Україні: завдання освіти і науки».

Працівниками ЦК Профспілки розглянуто також низку інших законопроектів та проектів постанов Верховної Ради України. Опрацьовувалися, вносилися зауваження, пропозиції до проектів постанов Кабінету Міністрів України. Розглянуто низку розпоряджень Кабінету Міністрів України, проектів наказів Міністерства освіти і науки України, а також інших міністерств, зокрема: Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства соціальної політики України. Опрацьовувалися також проекти, що виносяться на попередній розгляд Урядового комітету з питань соціальної політики та гуманітарного розвитку та інших урядових комітетів.

Загалом впродовж 2016-2020 років працівниками виконавчого апарату

ЦК Профспілки розглянуто та внесено пропозицій до більш як 530 законопроектів, понад 600 проектів постанов Кабінету Міністрів України, понад 500 проектів наказів Міністерства освіти і науки України та інших нормативно правових актів.

Належна увага приділяється в ЦК Профспілки розгляду скарг та заяв членів Профспілки. За цей період розглянуто понад одну тисячу звернень в письмовій формі. Надано понад 5 тис. роз'яснень та консультацій на звернення закладів, установ і організацій. Практично щоденно надаються консультації та роз'яснення членам профспілки та профспілковим організаціям телефоном. Ведеться особистий прийом спілчан, який через пандемію значно зменшився.

Особлива увага Профспілки приділена проекту закону «Про повну загальну середню освіту», в процесі прийняття якого він був зареєстрований Верховною Радою України VIII скликання за № 10204 від 05.04.2019, а IX скликання за № 0901 від 29.08.2019.

Згідно з постановою Верховної Ради України від 30.05.2019 № 2731-VIII проект закону «Про повну загальну середню освіту», № 10204, прийнято за основу. Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти доручено його доопрацювати та внести на розгляд Верховної Ради України у другому читанні. Рішенням Комітету від 10.07.2019 року рекомендовано Верховній Раді України проект законопроекту № 10204 прийняти в другому читанні та в цілому як Закон.

За час його розгляду Робочою групою, до складу якої входили представники ЦК Профспілки, опрацьовано 487 пропозицій народних депутатів України.

Через нечіткість законодавчої процедури розгляду законопроектів у період зміни складу Верховної Ради України, законопроект № 0901 розглядався профільним Комітетом нового скликання в редакції без урахування рекомендацій, схвалених попереднім складом Комітету на друге читання.

Пропозиції ЦК Профспілки до зазначеного законопроекту, що були спрямовані на початку вересня 2019 року до голів фракцій політичних партій та груп у Верховній Раді України, 8 відповідних комітетів та особисто до 45 народних депутатів України, членів профільного Комітету та інших, діяльність яких була пов'язана з освітньою галуззю, враховано та внесено окремими народними депутатами України. В них йшлося про необхідність забезпечення виконання норм Закону України «Про освіту» в частині рівня оплати праці педагогічних працівників; неприпустимості погіршення умов праці, звуження прав і гарантій педагогічним та науково-педагогічним працівникам, скасування доплат, надбавок, підвищень, винагород.

За час його розгляду народними депутатами України внесено низку пропозицій, які були значно відмінні від редакції, схваленої попереднім складом профільного Комітету. Особливу тривогу викликали наміри щодо внесення змін до статті 61 Закону України «Про освіту» та визначення

оплати праці педагогічних і науково-педагогічних працівників за окремим спеціальним законом. Пропонувалося скасувати норми про встановлення доплати за класне керівництво, перевірку зошитів, завідування навчальними кабінетами, за наукові ступені та вчені звання, щомісячних надбавок за вислугу років, доплати за сертифікацію. Глибоке занепокоєння викликали норми про заборону спрямування освітньої субвенції на оплату праці педагогічних працівників гімназій, загальна кількість учнів в яких становить менше 50 осіб; ліцеїв, заснованих сільськими, селищними, міськими радами; ліцеїв, загальна кількість учнів 10 - 12 класів в яких становить менше 300 осіб, та здійснення оплати праці педагогічних працівників таких закладів освіти виключно за рахунок коштів їх засновників.

Відповідні звернення направлялися також до Федерації профспілок України з проханням підтримки позиції Профспілки, яка відображає інтереси не лише членів своєї організації, а всіх громадян України, та заклику до солідарних дій всіма членськими організаціями.

Висловлено солідарну підтримку діям Київської міської організації профспілки щодо проведення 29 жовтня 2019 року акції протесту проти звуження прав та гарантій при прийнятті законопроекту «Про повну загальну середню освіту».

У цьому напрямку ЦК Профспілки співпрацював з Національною службою посередництва та примирення, СПО об'єднань профспілок.

Попри вжиті Профспілкою заходи 16 січня 2020 року закон «Про повну загальну середню освіту» було прийнято 327 народними депутатами України. В січні-березні 2020 року Профспілка боролася проти підписання закону, особливо через дискримінаційні норми стосовно педагогічних працівників – пенсіонерів, звертаючись до Голови Верховної Ради, народних депутатів України, Уповноваженого з прав людини, Президента України.

13 березня 2020 року Закон України від 16.01.2020 року «Про повну загальну середню освіту» № 463-ІХ було повернуто до Верховної Ради України з підписом Президента, який оприлюднено 18 березня.

Отримавши деякі негаразди через норми новоприйнятого закону, все-таки вдалося не допустити запровадження для вчителів тривалості робочого часу 40 годин на тиждень. Норму тижневого навантаження, що відповідає ставці заробітної плати, збережено на рівні 18 годин. Не допущено скасування надбавок за вислугу років, доплат за класне керівництво, перевірку зошитів, завідування навчальними кабінетами і майстернями та інших виплат за виконання додаткових видів педагогічної роботи, а також підвищень за педагогічні звання та роботу у спеціальних закладах освіти, інших передбачених чинним законодавством виплат. Вдалося не допустити здійснення ревізії статті 61 закону «Про освіту» та статті 25 закону «Про загальну середню освіту» у бік погіршення гарантій щодо рівня посадових окладів (ставок заробітної плати) педагогічних і науково-педагогічних працівників та інших умов праці. Збережено норми щодо конституційних та законодавчо визначених прав громадян на безоплатне здобуття повної

загальної середньої освіти незалежно від місця проживання. Ці гарантії закладено у положення статті 24 Закону, а також у інші його статті.

ЦК Профспілки всіма можливими засобами виборював право педагогічних працівників – пенсіонерів, серед яких керівники закладів загальної середньої освіти, на роботу на умовах укладених безстрокових договорів, недопущення звільнення їх після досягнення пенсійного віку та укладання з ними строкових договорів. Вдалося не допустити цієї дискримінаційної норми в редакції законопроекту «Про повну загальну середню освіту № 10204 від 05.04.2019, схваленому на друге читання Верховною Радою України попереднього скликання.

Але в зареєстрованому новим складом Парламенту законопроекті за № 0901 від 29.08.2019 її було відображено в тій редакції, що подана Кабінетом Міністрів України.

Для недопущення порушення трудових прав педпрацівників, які отримують пенсію за віком, спрямовувалися відповідні звернення до народних депутатів України щодо неприпустимості запровадження таких антиконституційних норм, а також до Голови Верховної Ради України, Президента України. Ще на стадії підписання закону Гарантом Конституції та після цієї дії, ЦК Профспілки звертався до Уповноваженої з прав людини у Верховній Раді України.

17.06.2020 ЦК Профспілки листом № 02-5/354 спрямовано звернення до Уповноваженої з прав людини з наполяганнями на прискоренні подання до Конституційного Суду України щодо відповідності Конституції України цих положень закону від імені президії. 30.07.2020 надійшла відповідь від Представника Уповноваженого з прав людини з дотримання права на інформацію та представництва в Конституційному Суді України за № 770.8/Т/638.7/20/20/49, що Великою палатою Суду відкрито конституційне провадження у справі за конституційним поданням 56 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень Закону України «Про повну загальну середню освіту» від 16 січня 2020 року № 463-ІХ, зокрема і щодо оспорюваного положення статті 22 цього Закону. Представник Уповноваженого повідомив, що відтак, підстав для вжиття заходів реагування за цими зверненнями наразі немає.

Однак законодавча робота в цьому напрямку продовжується. ЦК Профспілки у листі від 22.06.2020 на адресу Комітету з питань освіти, науки та інновацій підтримав пропозиції щодо відновлення трудових прав педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти, зокрема й директорів, які отримують пенсію за віком, а також відновлення діяльності санаторних шкіл, що передбачається в законопроектах «Про внесення змін до Закону України «Про повну загальну середню освіту» (щодо відновлення прав учасників освітнього процесу)», № 3430 від 05.05.2020 та № 3430-1 від 21.05.2020 року. До законопроекту № 3430 Профспілкою також вносилися зауваження в листі від 07.05.2020 № 02-5/276, в яких наголошувалося на необхідності доповнення його нормою про відновлення безстрокових

трудових договорів з керівниками та педагогічними працівниками закладів загальної середньої освіти, які отримують пенсію за віком, з якими вони припинені з 1 липня 2020 року згідно з підпунктами першим та другим пункту 3 Прикінцевих та перехідних положень Закону України «Про повну загальну середню освіту» від 16.01.2020 № 463-ІХ.

ЦК Профспілки вживалися заходи щодо необхідності врегулювання питання можливості виходу на пенсію за вислугу років педагогічних працівників у зв'язку з Рішенням Конституційного Суду України від 4.06.2019 № 2-р/2019 щодо невідповідності Конституції України змін до Закону України «Про пенсійне забезпечення».

Профспілка опікувалася питаннями забезпечення педагогічних працівників сільської місцевості та пенсіонерів з їх числа безплатним користуванням житлом з опаленням і освітленням.

Під постійним контролем знаходиться проблема з реалізацією норм статті 61 закону «Про освіту» та його Прикінцевих та перехідних положень щодо рівня оплати праці педагогічних, науково-педагогічних працівників..

Впродовж дії закону цьому передувала відповідна робота ЦК Профспілки та її організаційних ланок. Низка проєктів щодо оплати праці на основі ЄТС не погоджувалася та відхилялася з вимогами забезпечення Кабінетом Міністрів України норм статті 61 освітянського закону.

При розгляді проєкту постанови Кабінету Міністрів України «Про оплату праці педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників закладів і установ освіти і науки», який в порушення домовленостей за Галузевою угодою надійшов на розгляд та погодження до ЦК Профспілки у день його розгляду на засіданні Кабінету Міністрів України 9 липня 2019 року, розробленого міністерством з метою поетапної реалізації положень частини другої статті 61 Закону України «Про освіту» та частини другої статі 36 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», ЦК Профспілки відзначено величезне суспільне значення його прийняття.

Підтримуючи в цілому наміри реалізувати доручення Кабінету Міністрів України, передбачене пунктом 6 Прикінцевих та перехідних положень закону, ЦК Профспілки наполягав на встановленні з 1 січня 2020 року мінімального посадового окладу педагогічного працівника на рівні 3 прожиткових мінімумів для працездатних осіб; з 1 січня 2021 року - 3,5; з 1 січня 2022 року - 4,0 таких мінімумів, а з 1 січня 2023 року - 3 розміри мінімальної заробітної плати на 1 січня календарного року.

Відповідне звернення спрямовано на адресу СПО, представники якого брали безпосередню участь у засіданні Кабінету Міністрів України, в якому наголошувалося на необхідності доопрацювання проєкту. Однак постанову було прийнято на засіданні Уряду 10 липня 2019 року без урахування позиції профспілок. Через великий негативний резонанс серед освітянської спільноти, ЦК Профспілки зажадав від Кабінету Міністрів та Міністерства освіти і науки забезпечити її оголошення і 30 вересня постанову «Про оплату праці педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників закладів і

установ освіти і науки» від 10.07.2019 було озвучено за № 822.

Особливу стурбованість Профспілки викликали завдання відповідним міністерствам та облдержадміністраціям, передбачені у п. 9 постанови, внести на розгляд Уряду проєкт акта щодо затвердження комплексного плану заходів щодо реформування, підвищення ефективності, наближення до сучасних стандартів мережі закладів загальної середньої освіти на середньостроковий період. Такими ж загрозливими є норми про застосування удосконаленої системи надбавок, доплат та грошових винагород одночасно із запровадженням схеми посадових окладів педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників, затверджених цією постановою.

Профспілка висловила протест намірам здійснювати підвищення заробітної плати вчителів за рахунок скорочення їх чисельності, перегляду чинних умов оплати праці педагогічних працівників з метою «оптимізації» підвищень, надбавок і доплат. Висловлено обурення пропозиції про збільшення педагогічного навантаження вчителя до 20 годин на тиждень, адже зазначене спричинить скорочення 44 тис. учителів.

Питання «Про реалізацію законодавчо встановлених норм щодо рівня оплати праці педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників з урахуванням постанови Уряду від 10.07.2019 № 822 та пов'язані з цим дії організаційних ланок профспілки» розглядалося президією ЦК Профспілки 23 жовтня 2019 року. За наслідками розгляду прийнято рішення вимагати від Кабінету Міністрів України подальших дій в напрямку реалізації норм Законів України «Про освіту» та «Про наукову і науково-технічну діяльність» щодо підвищення рівня оплати праці зазначених працівників та його фінансового забезпечення. Визнано неприпустимим скасування зазначеної постанови та прийнято рішення продовжити роботу щодо удосконалення її норм з метою приведення до вимог частини 2 статті 61 Закону України «Про освіту» та підпункту 1 пункту 6 Прикінцевих та перехідних положень закону з забезпеченням до 2023 року рівня посадових окладів педагогічних і науково-педагогічних працівників до 4 прожиткових мінімумів, а з 2023 року – 3 мінімальних заробітних плат з обов'язковим урахуванням встановленої цією статтею їх міжпосадової диференціації.

Найбільш небезпечним стала відсутність у Державному бюджеті на 2020 рік необхідних видатки на її реалізацію. Як наслідок, 15 листопада 2019 року постановою Кабінету Міністрів України № 1044 дію постанови № 822 призупинено до 31 грудня 2020 року.

Профспілкою продовжувалася робота для фінансового забезпечення запровадження зазначеної постанови у 2021 році, зокрема про це наголошувалося в пропозиціях до проєкту Державного бюджету на 2021 рік, спрямованих на адресу Федерації профспілок України, Комітету з питань освіти, науки та інновацій, Кабінету Міністрів України, Міністерства освіти і науки України. Пропозиції профспілки враховано СПО у листі а адресу Комітету з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів.

Однак 4 листопада 2020 року на погодження СПО та ЦК Профспілки

надійшов проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 р. № 822 та зупинення її дії». Висловивши заперечення на адресу СПО щодо таких намірів влади, ЦК Профспілки звернувся також до Голови Комітету з питань освіти, науки та інновацій, наголосивши на необхідності підтримки народними депутатами України, членами Комітету позиції Профспілки та недопущення відтермінування ще на один рік реалізації норм частини 2 статті 61 Закону України «Про освіту» з забезпеченням Кабінетом Міністрів України розміру посадового окладу педагогічного працівника найнижчої кваліфікаційної категорії до чотирьох прожиткових мінімумів та відповідного для цього фінансового забезпечення у 2021 році.

Зазначений проєкт постанови вносився на засідання Урядового комітету з питань національної безпеки і оборони, реінтеграції тимчасово окупованих територій та соціальної політики, а також на засідання Уряду, що відбулося 05.11.2020 року. Профспілка вкотре висловила категоричний протест таким намірам Уряду, як і під час попереднього його розгляду 29 вересня на стадії погодження з міністерствами та профспілками.

ЦК Профспілки також наголосив, що протокольне рішення, на виконання якого розроблено проєкт постанови про відтермінування ще на один рік реалізації прав на законодавчо визначений рівень оплати праці педагогів, не відповідає нормам законодавства.

Представляючи інтереси освітян 13 листопада, під час засідання Урядового комітету з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій та соціальної політики, на неприпустимості її відтермінування наголосив також перший заступник голови СПО об'єднань профспілок. Від СПО об'єднань профспілок направлено заперечення до Міністерства освіти і науки України та Секретаріату Кабінету Міністрів України для врахування їх під час доопрацювання проєкту.

З приводу фінансового забезпечення необхідними видатками Державного бюджету України на 2021 рік для виконання положень зазначеної постанови до Комітету також звернулися учасники ІХ пленуму ЦК Профспілки.

Як компромісний, що спрямований на підвищення оплати праці, ЦК Профспілки підтримав проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання оплати праці педагогічних, науково-педагогічних і наукових працівників», розроблений Міністерством освіти і науки. Профспілка офіційно його підтримала 7 жовтня 2020 року, скерувавши відповідне повідомлення міністерству.

Проєктом передбачається застосування з 1 січня 2021 року додаткового коефіцієнта 1,5 для підвищення розмірів посадових окладів педагогічних, науково-педагогічних і наукових працівників, оплата праці яких здійснюється відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 30.08.2002 № 1298 «Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та

організацій окремих галузей бюджетної сфери».

Одночасно з запровадженням цієї постанови пропонується скасувати низку постанов Кабінету Міністрів України, серед яких постанова № 373 від 23.03.2011 щодо встановлення надбавок педагогічним працівникам «за престижність праці» у граничному розмірі 30%, постанова № 22 від 11.01.2018 щодо підвищення на 10% посадових окладів та ставок заробітної плати педагогічних працівників та постанова № 36 від 23.01.2019 щодо підвищення на 11% посадових окладів науково-педагогічних працівників, а також відтермінувати до 31 грудня 2021 року дію постанови Кабінету Міністрів України від 10.07.2019 № 822.

За рахунок включення надбавки «за престижність» педагогічної праці, розміри якої коливаються в межах від 5% до 30%, а здебільшого виплачуються на рівні 10% – 15%, мають збільшитися базові оклади та ставки педагогів, від яких визначаються всі інші виплати, зокрема надбавки за стаж, доплати, винагороди, преміювання, допомога на оздоровлення тощо.

За розрахунками міністерства на таке підвищення необхідно додатково передбачити в Державному бюджеті України на 2021 рік 34,6 млрд. грн., з них для працівників, оплата праці яких здійснюється з місцевого бюджету, близько 4,3 млрд. грн., з державного бюджету – приблизно 30,3 млрд. грн.

З урахуванням підвищення за коефіцієнтом 1,5 новий розмір ставки заробітної плати молодого вчителя, випускника університету, з освітнім рівнем магістра, враховуючи загальнодержавне підвищення посадових окладів бюджетників з 1 січня 2021 року на 20% у зв'язку з підвищенням мінімальної заробітної плати до 6000 грн. та посадового окладу працівника 1 тарифного розряду ЄТС до 2670 грн., становитиме 7890 грн., а вищої кваліфікаційної категорії - 9692 грн.

Заробітна плата науково-педагогічних працівників за цією постановою збільшиться на 39%, а наукових – на 50%.

Досить значимими в діяльності Профспілки були та є зміни трудового законодавства, зокрема робота над проектом Трудового кодексу, законодавства про профспілки, законів про працю тощо.

Тривала робота над проектом Трудового кодексу України. Виклики, які закладалися в ньому були реальними, змінювалася ідеологія трудових відносин. Відображення у законопроектах та заявах представників вищих органів влади засвідчує про наступ не лише на права профспілок, а й усіх людей праці. З метою упередження наступу на права трудівників профспілковою стороною зі свого боку розроблено проект Трудового кодексу України, реєстраційний № 2410 від 08.11.2019, який від свого імені внесено окремими народними депутатами.

Профспілка освітян разом з іншими галузевими профспілками, Федерацією профспілок України протягом звітного періоду постійно проводили переговори, консультації, спільне опрацювання з соціальними партнерами законодавчих пропозицій щодо змін трудового законодавства.

Відбулися численні конференції, круглі столи за участі профспілкових

активістів, громадських діячів, науковців, представників органів державної, народних депутатів Верховної Ради України, депутатів усіх рівнів.

Спрямовано звернення ЦК Профспілки до голови Комітету з питань освіти, науки та інновацій Верховної Ради України С.В. Бабака про відкликання та зняття з розгляду проєкту Закону України «Про працю» (реєстр. № 2708) як такого, що суперечить Конституції України, актам міжнародного права, ратифікованим Україною.

Дії українських профспілок на захист трудових прав членів профспілок підтримали міжнародні профцентри, МОП, ООН, які вказали українській владі на непорушність прав людини і трудових прав працівників, гарантованих міжнародними актами, до яких приєдналася Україна.

Міжнародні інституції закликали владу до соціального діалогу і консультацій з профспілками, які є законним інститутом представництва інтересів працівників. У лютому 2020 року Асамблея Української сторони Платформи громадянського суспільства Україна-ЄС прийняла Заяву з приводу реформи трудового законодавства та її відповідності зобов'язанням України за Угодою про Асоціацію, зазначивши, що положення законопроєкту «Про працю» порушують сім Директив розділу «Трудове законодавство», рамкову Директиву 89/391 та 19 пов'язаних галузевих директив з безпеки і гігієни праці.

Спільна місія Європейської конфедерації профспілок, яка перебувала в Україні в лютому 2020, під час зустрічі з керівниками Уряду України, Верховної Ради України, Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини, однозначно висловила незгоду з ініційованими владою законопроєктами №№ 2708 та 2681, які грубо порушують права профспілок та їх автономію.

Комітет з економічних, соціальних і культурних прав ООН на засіданні у березні 2020 року висловив занепокоєння тим, що проєкт Закону про працю (№ 2708) та проєкт Закону про внесення змін до Кодексу законів про працю України щодо додаткових підстав для звільнення (№ 2584) викликають серйозну стурбованість в контексті 6 та 7 статей Міжнародному пакті про економічні, соціальні та культурні права і закликав переглянути вказані проєкти законів з метою забезпечення права на захист від несправедливого звільнення, на відпочинок і дозвілля, на обмеження робочого часу і на оплату понаднормової роботи в повній відповідності з вказаними статтями Пакту.

Представники ООН в Україні також наголошували що реформа трудового законодавства в Україні має відбуватися згідно з Конвенціями МОП і відповідними директивами у межах Угоди про асоціацію Україна-ЄС та гарантувати основоположні права працівників, зокрема, щодо вступу до організації профспілок за власним вибором.

Завдяки послідовним, консолідованим та активним діям Профспілок вдалося не допустити прийняття владою антинародних та антисоціальних законопроєктів, ініційованих попередньою владою.

За результатами слухань у Комітеті з питань соціальної політики та

справ ветеранів щодо подальших дій з реформування трудового законодавства стало відомо, що ліберальний законопроект «Про працю» (№ 2708), який мав замінити Кодекс законів про працю, Уряд не буде подавати до Верховної Ради як цілісний документ.

Однак, влада не полишає ідею кардинально змінити трудове законодавство у напрямку лібералізації щодо звільнення працівників та зменшення витрат на їх соціальний захист. Групою народних депутатів 29 жовтня зареєстровано проект закону «Про дерадянізацію законодавства України (№ 4284), яким визначено термін підготовки нового Трудового кодексу до 1 січня 2022 року. Процес «оновлення» трудового законодавства не зупинено. Урядовці і народні депутати дроблять законопроект № 2708 та інші на частини, подають їх до Верховної Ради України, як внесення змін до чинного КЗпП України та інших актів.

Профспілка освітян наголошує, що у чинному законодавстві про працю є чимало норм і положень, які виправдали себе у сучасних ринкових умовах і відповідають принципам демократії і міжнародним трудовим стандартам. Спроби їх вилучення розглядаються як порушення так званих «червоних ліній», а саме: недотримання розробниками законопроектів статті 22 Конституції України щодо недопущення звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод, статей 42-49 щодо прав громадян у сфері праці та на достатній життєвий рівень, а також порушення ратифікованих Україною міжнародних актів та зобов'язань держави, визначених в Угоді з ЄС.

На даний час профспілки розглядають законопроекти, якими пропонується внести зміни до КЗпП України та які не підтримуються профспілковою стороною:

«Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо регулювання нестандартних форм зайнятості», яким пропонується застосувати трудові договори з нефіксованим робочим часом. Це ставить працівника у повну залежність від роботодавця, оскільки він має бути в режимі очікування виклику на роботу в любую мить.

«Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо дерегуляції трудових відносин», який звужує існуючі права працівників на профспілковий захист у разі розірвання з ними трудового договору з ініціативи роботодавця. Також вилучається з закону про відпустки погодження з профспілковим органом деяких норм щодо надання щорічних відпусток;

«Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо вдосконалення процедури вирішення індивідуальних трудових спорів», яким скасовуються всі чинні норми КЗпП України з таких спорів на безоплатній основі та пропонується платна процедура медіації, а також скасовується безстроковість звернення працівника на судовий захист його заробітної плати.

Продовжується робота в напрямку бюджетного забезпечення освіти. В поданому Урядом на розгляд Верховної Ради України проекті закону «Про Державний бюджет України на 2021 рік», реєстраційний № 4000 від

14.09.2020, закладено видатки Державного та місцевих бюджетів на освітню галузь у обсязі 300,1 млрд. грн., що становить 6,7% проти видатків у розмірі 7% від ВВП, які з дотриманням його обсягу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29.07.2020 № 671 «Про схвалення Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2021-2023 роки» на рівні 4505,9 млрд. грн., мають становити не менше 315,4 млрд.

Видатки освітньої субвенції закладено у сумі 102,5 млрд. грн., проти 81,3 млрд., що на 21,2 млрд. грн., або на 26% більше порівняно з 2020 роком.

ЦК Профспілки спрямовано відповідні звернення до Комітету з питань освіти, науки та інновацій, Спільного представницького органу об'єднань профспілок, в якому наголошено на необхідності передбачення в Державному бюджеті України на 2021 рік видатків в обсязі, необхідному для:

- встановлення посадового окладу працівника I тарифного розряду Єдиної тарифної сітки на рівні, що перевищує розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб, але не нижче мінімальної заробітної плати, для визначення розміру посадових окладів працівників наскрізних професій;

- забезпечення законодавчо гарантованих частиною другою статті 61 Закону України «Про освіту» розмірів посадових окладів педагогічних і науково-педагогічних працівників закладів та установ освіти з урахуванням норм пункту 6 Прикінцевих та перехідних положень цього закону

- надання освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам, її розподілу між місцевими бюджетами залежно від фактичної кількості класів, з урахуванням їх поділу на групи при вивченні окремих предметів та дотриманням Державного стандарту початкової, базової і повної загальної середньої освіти з метою забезпечення кожного закладу загальної середньої освіти видатками фонду оплати праці педагогічних працівників для своєчасної та в повному обсязі виплати заробітної плати;

- надання додаткової дотації місцевим бюджетам на покриття поточних витрат загальноосвітніх навчальних закладів у обсягах, необхідних для забезпечення створення належних умов для здобуття учнями якісної загальної середньої освіти, незалежно від місця їх проживання, які за розрахунками профспілки ще у 2017 році становили близько 30 млрд. грн.;

- запровадження субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення витрат закладів освіти, пов'язаних з проведенням протиепідемічних заходів та недопущенням поширення COVID 19, спричиненого коронавірусом SARS-CoV-2, зокрема й на підвищену оплату праці працівників та забезпечення належних умов праці і навчання;

- запровадження обов'язкового державного страхування на випадок захворювання коронавірусною хворобою працівників закладів освіти;

- забезпечення норм постанови Кабінету Міністрів України від 15.12.2019 № 1028 «Про виплату допомоги вчителям закладів загальної середньої освіти» щодо надання допомоги вчителям в розмірі десяти прожиткових мінімумів;

- надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам для

якісної підготовки робітничих кадрів, а також спеціалістів, яких готують коледжі, для задоволення вимог сучасного ринку праці та потреб особистості;

- забезпечення підготовки фахівців за програмою «Підготовка кадрів закладами вищої освіти та забезпечення діяльності їх баз практики» пропорційно зростанню величини мінімальної заробітної плати, прожиткового мінімуму з урахуванням рівня інфляції;

- забезпечення обов'язкового проведення безоплатно медичних оглядів для працівників освіти відповідно до закону «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення»;

- забезпечення безоплатним користуванням педагогічних працівників сільської місцевості та селищ міського типу, а також пенсіонерів з їх числа, житлом з опаленням та освітленням, безоплатного підвезення сільських педагогів до місця роботи і додому відповідно до частини 3 статті 57 та частини 2 статті 56 закону «Про освіту»;

- встановлення рівня стипендіального забезпечення студентів та учнів на рівні, не нижчому від прожиткового мінімуму, відповідно до статей 1 та 17 Закону України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» та статті 1 Закону України «Про індексацію грошових доходів населення»;

- забезпечення пільгового проїзду студентів закладів фахової передвищої та вищої освіти і учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти, зокрема міжміським автомобільним транспортом;

- утримання студентських/учнівських гуртожитків відповідно до Державних будівельних та сучасних вимог, забезпечення необхідної в них кількості місць;

- надання адресної грошової допомоги випускникам закладів вищої освіти, які здобули освіту за напрямами і спеціальностями педагогічного профілю та уклали угоду про роботу в усіх закладах освіти;

- підвищення рівня пенсійного забезпечення, осучаснення розміру раніше призначених пенсій з урахування середньої заробітної плати у галузях економіки за останні роки;

- забезпечення наукової діяльності та законодавчо гарантованих виплат науковим працівникам відповідно до частини 2 статті 48, статті 36, зокрема її частини 2, Закону України «Про наукову та науково-технічну діяльність», постанови Кабінету Міністрів України від 10.07.2019 № 822.

ЦК Профспілки зазначив, що запропонований у статті 7 законопроекту № 4000 розмір прожиткового мінімуму з 1 січня, 1 липня та 1 грудня 2021 року для працездатних осіб відповідно на рівні 2270 грн., 2379 грн. та 2481 грн., є значно нижчим від його реальної величини. За даними Мінсоцполітики станом на липень 2020 року його розмір становив для цієї категорії 4068 грн. Вартісна величина цього базового соціального стандарту, що передбачена для інших соціальних і демографічних груп населення, також значно нижча від фактичного розміру. Цей показник більш, ніж удвічі

нижчий рівня «абсолютної бідності», інструментом для виміру якої виступає міжнародний критерій, запропонований ООН для країн Центральної й Східної Європи та СНД – це 5 доларів США на день, що потребує його перегляду у бік фактичної величини зі збільшенням на індекс інфляції.

ЦК Профспілки відзначає, що постановою Верховної Ради України від 19.05.2020 № 620-IX «Про Рекомендації парламентських слухань на тему: «Проблеми формування прожиткового мінімуму в Україні» Кабінету Міністрів України доручено, здійснити заходи щодо наближення розміру прожиткового мінімуму до його реальної величини вже у 2020 році.

Потребує відновлення своєї суті розмір мінімальної заробітної плати, як бази для визначення її для всіх працівників, оскільки саме мінімальна заробітна плата є ключовим соціальним стандартом у формуванні усієї системи оплати праці, а також державною соціальною гарантією, обов'язковою на всій території, що передбачено статтею 95 КЗпП України, статтею 3 Закону України «Про оплату праці».

Має бути зменшено розрив між мінімальною та максимальною заробітною платою працівників державних органів та бюджетних установ. Така різниця сягає подекуди 1:100 (у країнах Західної Європи вона складає 1:4, а у США - 1:5), про що зазначається у висновку до законопроекту «Про Державний бюджет України на 2021 рік» головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України.

ЦК Профспілки висловив категоричне заперечення намірам, передбаченим у статті 27, дозволити, як виняток, з положень статті 103-2 Бюджетного кодексу України використовувати у 2021 році залишки коштів освітньої субвенції на кінець 2020 року на закупівлю товарів, робіт і послуг, необхідних для забезпечення безпечного навчального процесу у закладах загальної середньої освіти. Профспілка вимагає внесення змін до статті 103-2 щодо використання видатків освітньої субвенції виключно на оплату праці з нарахуваннями педагогічних працівників за виключенням спрямування її на забезпечення лише тих рішень, що визначені Кабінетом Міністрів України у 2019 році».

У 2016-2020 роках проведено 10 пленумів, 30 засідань президії, на яких розглянуто понад 177 актуальних питань профспілкової діяльності.

Зокрема на пленумах ЦК Профспілки розглядалися питання основних тенденцій розвитку профспілкового руху та завдання Профспілки працівників освіти і науки України в умовах соціально-економічної трансформації;

Про стан виконання Галузевої угоди між Міністерством освіти і науки України та ЦК Профспілки працівників освіти і науки України на 2011-2015 роки, продовженої на 2016 рік, та Галузеву угоду між Міністерством освіти і науки України та ЦК Профспілки працівників освіти і науки України на 2016-2020 роки;

Про роботу та завдання організаційних ланок профспілки з представництва, захисту та фінансового забезпечення трудових і соціально-

економічних прав та інтересів членів профспілки в сучасних умовах;

Про основні тенденції розвитку профспілкового руху та завдання Профспілки працівників освіти і науки України в умовах соціально-економічної трансформації;

Про стан виконання зобов'язань Сторонами соціального діалогу за Галузевою угодою між Міністерством освіти і науки України та ЦК Профспілки працівників освіти і науки України на 2016 - 2020 роки та внесення до неї змін;

Про роботу організаційних ланок щодо зміцнення первинних профспілкових організацій, як основи діяльності Профспілки;

Про виклики, проблемні питання та шляхи вдосконалення роботи Профспілки, її організаційних ланок щодо реалізації статутних завдань у ході звітно-виборної кампанії 2019-2020 рр.;

Про хід виконання Основних напрямів діяльності Профспілки працівників освіти і науки України на 2016-2020 роки;

Про шляхи реорганізації організаційної структури Профспілки в умовах реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади.

На розгляд президії ЦК Профспілки також виносились питання: про роботу виборних органів організаційних ланок Профспілки в умовах реалізації Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад»; подальші дії Профспілки в умовах підвищення ціни на газ та тарифів на житлово-комунальні послуги; нову редакцію Закону України «Про освіту» та дії Профспілки в умовах його запровадження; роботу організаційних ланок Профспілки щодо забезпечення прав педагогічних працівників на оплату праці, встановлення доплат, надбавок, винагород; стан дотримання прав профспілок відповідно до законодавства України та Конвенції МОП «Про свободу асоціації та захист права на організацію»; фінансове забезпечення трудових прав працівників закладів та установ освіти; порядок проведення засідань виборних органів в умовах карантинних заходів тощо.

ЦК Профспілки надавала методична допомога організаційним ланкам щодо вирішення програмних завдань організаційного та фінансового зміцнення, посилення кадрового потенціалу, удосконалення форм і методів внутрішньоспілкової роботи, з питань діловодства, використання сучасних технічних засобів для підвищення ефективності обліку профспілкового членства та єдиної форми статистичної звітності.

На засіданнях Ради освіти, Ради вищої школи та Ради осіб, які навчаються, обговорювалися актуальні питання діяльності організаційних ланок Профспілки в умовах реформування галузі, спортивно-масової та оздоровчої роботи серед спілчан, загроз та викликів у профспілковому русі.

ЦК профспілки проведено 32 семінари для всіх категорій профспілкових працівників: голів, заступників голів територіальних організацій; юрисконсультів та правових інспекторів праці; членів

контрольно-ревізійної комісії Профспілки та голів КРК територіальних організацій; голів профспілкових комітетів працівників та студентів закладів вищої освіти, фахівців з соціально-економічних питань, з інформаційної роботи.

Витрати, спрямовані на навчання профспілкових працівників і профактивістів у зведених бюджетах обласних, Київській міській організаціях Профспілки склали у 2015/2016 навчальному році – 3,44%, у 2016/2017 навчальному році – 3,29%, у 2017/2018 навчальному році – 3,3%, у 2018/2019 навчальному році – 3,37% та у 2019/2020 навчальному році 2,76% відповідно.

Упродовж останніх 5 років у школах профспілкового активу виборних профспілкових органів на місцях проведено 15337 навчальних семінарів, лекцій, курсів для різних категорій профспілкових працівників та активістів, в яких взяли участь 589,1 тис. осіб. На семінарах, тренінгах розглядалися актуальні питання внутрішньоспілкової роботи, прав і повноважень виборних профспілкових органів, мотиваційних аспектів профспілкового членства, захисту трудових, соціально-економічних прав та інтересів працюючих, студентської і учнівської молоді, колективно-договірного регулювання, оплати праці і матеріального заохочення членів Профспілки, культурно-масової і фізкультурно-оздоровчої роботи.

Учасниками 85 міжнародних освітніх проєктів стали 922 члени Профспілки. Для учасників засідань, семінарів, тренінгів, круглих столів підготовлено 4365 назв інформаційних та методичних матеріалів, зокрема, пам'яток, інформаційно-аналітичних довідок, інформаційних збірників, методичних рекомендацій з різних напрямів профспілкової роботи на паперових і електронних носіях.

Проводилась робота щодо вдосконалення системи морального і матеріального заохочення та стимулювання діяльності профспілкових організацій, працівників та активістів, підвищення ролі профспілкових нагород, які сприяють діяльності Профспілки у виконанні статутних завдань.

Для відзначення кращих голів та активістів первинних профспілкових організацій за особливі заслуги перед профспілковим рухом у складі Профспілки працівників освіти і науки України, багаторічну активну роботу в первинних профспілкових організаціях у 2019 році було започатковано нову профспілкову нагороду ЦК Нагрудний знак Профспілки «Профспілковий лідер», яким протягом двох років нагороджено більше 440 осіб; для відзначення переможців дитячого оздоровлення у 2016 році – Почесну відзнаку ЦК Профспілки «Турбота про дітей», якою за 4 роки нагороджено 125 осіб та організацій.

За звітний період 2016-2020 рр. за поданнями комітетів та рад територіальних організацій, Бюро президії ЦК Профспілки нагороджено відзнаками ФПУ і ЦК Профспілки 3775 профспілкових організацій, працівників та активістів, соціальних партнерів, у тому числі: нагрудним знаком ФПУ «Заслужений працівник профспілок України» відзначено – 1

особу, нагрудним знаком ФПУ «Профспілкова відзнака» – 13, нагрудним знаком «Профспілкова звитяга» – 419, почесним знаком ФПУ «За розвиток соціального партнерства» – 12, Почесною грамотою ФПУ – 134, нагрудним знаком ЦК Профспілки «Заслужений працівник Профспілки працівників освіти і науки України» – 201, Почесною грамотою ЦК Профспілки – 1202, почесним знаком ЦК Профспілки «За соціальне партнерство» – 154 особи.

420 осіб та організацій нагороджено відзнаками та почесними грамотами за результатами дитячого оздоровлення, 615 - спеціальними дипломами та подяками за підсумками змагань всеукраїнської спартакіади та міжнародних змагань.

39 організацій нагороджено дипломами, грамотами та грошовими преміями за результатами Всеукраїнського громадського огляду-конкурсу стану умов і охорони праці в навчальних закладах Міністерства освіти і науки України.

Організаційні ланки Профспілки брали активну участь у колективних акціях протесту, які організували ФПУ, ЦК Профспілки.

17 грудня 2015 року – під час позачергового пленарного засідання Верховної Ради України, під стінами парламенту зібралися профспілки України на масову акцію протесту проти антисоціальної спрямованості проекту Державного бюджету на 2016 рік та на захист конституційних прав людини праці. Захід було організовано Федерацією профспілок України. Від галузевої Профспілки участь в акції взяли майже 360 освітян.

29 січня 2016 року – понад тисячу представників професійно-технічних навчальних закладів, батьківських комітетів, профспілок, первинок учнів та студентів ПТНЗ вийшли на акцію протесту під Міністерством освіти і науки України, згодом колона вирушила до Кабінету Міністрів та профільного Комітету Парламенту. Профспілка працівників освіти і науки України взяла солідарну участь у пікетування Уряду.

7 квітня 2016 року – у парку імені Тараса Шевченка відбулася попереджувальна студентська акція протесту щодо новації реформування системи освіти за рахунок звуження права на стипендіальне забезпечення, доступу до якісної вищої освіти, що планується законопроектом, розробленим Міністерством освіти і науки України.

6 липня 2016 року – десятки тисяч представників різних професій, профспілкових організацій, громадян зібралися у Києві на Всеукраїнський марш протесту та мітинги біля Уряду і Верховної Ради України у зв'язку із шоковим підвищенням ціни на газ і комунальні тарифи. У акції взяли участь члени від всеукраїнських профспілок, які представляють трудові колективи з усієї України, серед них – майже сім тисяч освітян.

1 листопада 2016 року - освітяни столиці вийшли на масову акцію протесту до будівлі Кабінету Міністрів України та Верховної Ради України проти високих тарифів на житлово-комунальні послуги. Ініціатором пікету стала Київська міська організації Профспілки працівників освіти і науки України. Солідарну участь у пікетуванні взяли майже усі територіальні

організації Профспілки з різних куточків України – з Одеси, Херсону, Черкас, Харкова, Чернігова, Запоріжжя, Тернополя, Вінниці, Івано-Франківська, Кіровограда, Львова, Рівного, Житомира, Полтави, Донецької, Хмельницької, Волинської, Дніпропетровської, Київської та інших областей разом із студентством із провідних навчальних закладів, загалом майже 15 тисяч осіб.

8 грудня 2016 року - відбулась багатотисячна Всеукраїнська акція профспілок у формі пікетування Уряду і Верховної Ради України. Під час акції профспілки від імені мільйонів трудівників вручили вимоги Уряду та Верховній Раді України, роботодавцям вдвічі підвищити мінімальну заробітну плату, погасити 2 млрд. заборгованість перед працівниками, знизити ціни і тарифи на житлово-комунальні послуги, провести справедливую реформу оплати праці, повернути працівникам право на санаторно-курортне лікування та дитяче оздоровлення за кошти соцстраху та ін. Від галузевої Профспілки участь в акції взяли майже 3700 освітян.

10 квітня 2017 року – Всеукраїнські профспілки провели пікетування офісу Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг. Учасники акції вимагали скасування рішення НКРЕКП від 28.03.2017 «Про встановлення тарифів на послуги транспортування та розподілу природного газу», згідно з яким підвищується плата за газ для населення та промислових підприємств. Під тиском громадськості, політичних сил Комісія на своєму засіданні скасувала прийняте нею рішення, згідно з яким запроваджувалася абонентська плата за розподіл газу.

1 травня 2017 року – відбувся багатотисячний мітинг, присвячений Міжнародному дню солідарності трудящих – 1 Травня, який організували Федерація профспілок України і Соціал-демократична партія. Від галузевої Профспілки участь в акції взяли майже 2600 освітян.

13 липня 2017 року – освітяни з різних областей країни біля Верховної Ради України провели пікет проти зниження соціально-економічних прав та гарантій при прийнятті у другому читанні законопроекту «Про освіту». В акції протесту взяли участь майже 1250 освітян.

1 листопада 2017 року – відбулась мирна громадська акція протесту пікетування освітян м. Києва щодо належного фінансування освітньої галузі. Акція зібрала близько 20000 освітян.

9 жовтня 2018 року – попереджувальні акції протесту в регіонах України на захист законних прав та інтересів людей праці. В акціях протесту в 13 регіонах країни взяли участь майже 7500 освітян.

17 жовтня 2018 року – у Міжнародний день боротьби з бідністю у м. Києві відбулася всеукраїнська акція протесту профспілок, ініційована Федерацією профспілок України та її членських організацій на захист законних прав та інтересів людей праці. В акції взяли участь майже 3600 освітян з усіх регіонів України.

29 жовтня 2019 року - мирна громадська акція протесту освітян м.

Києва біля Верховної Ради України проти намірів можновладців щодо звуження трудових і соціально-економічних прав і гарантій працівників галузі. В акції взяли участь біля 12000 освітян.

14 листопада 2019 року - профспілки різних галузей разом провели мітинг на площі Конституції перед будівлею Парламенту з вимогами щодо проекту Держбюджету-2020 та на підтримку профспілкового проекту Трудового кодексу. В акції взяли участь біля 700 освітян.

17 грудня 2019 року – солідарна акція проходила на підтримку вимог щодо недопущення тотальної приватизації державних підприємств зі знищенням робочих місць, проти прийняття нового трудового законодавства без обговорення з профспілками та руйнації існуючої системи соціального захисту тощо. В акції взяли участь біля 250 освітян.

15 січня 2020 року – пікетування Комітету соціальної політики та захисту прав ветеранів Верховної Ради України у Києві під час розгляду законопроектів, які погіршують права і гарантії працюючих та позбавляють профспілки їх представництва на захист найманих працівників. В акції взяли участь біля 150 освітян.

16 січня 2020 року – у Києві відбулося Профспілкове віче, на яке з'їхалися представники понад 60 тисяч первинних профспілкових організацій з усієї України, яких делегували мільйони членів професійних спілок. У віче взяли участь біля 150 освітян.

30 січня 2020 року - тисячі людей – представники профспілок усіх галузей вийшли на вулиці обласних міст та столиці країни – Києва проти рабського законопроекту «Про працю».

05 лютого 2020 року - пікет проти антисоціального законопроекту «Про працю» та антипрофспілкового законопроекту, які розглядалися у Комітеті Верховної Ради України питань соціальної політики та захисту прав ветеранів, що на вулиці Банковій. В акції взяли участь біля 50 освітян.

26 лютого 2020 року - профспілковий пікет «За справедливу трудову реформу!» біля будівлі Уряду України проти прийняття антисоціального закону «Про працю». В акції взяли участь біля 50 освітян.

30 червня 2020 року - відбулася інформаційна акція профспілок із вимогою не допустити прийняття антипрофспілкового законопроекту № 2681 та інших антисоціальних законів, в якій взяли участь 20 освітян.

У період 2016-2020 рр., виконуючи основоположні документи, прийняті VIII з'їздом, міжнародна робота Профспілки спрямована на забезпечення міжнародних солідарних дій для захисту соціально-економічних прав та інтересів працівників освіти та членів профспілок загалом; активну участь у житті міжнародної спільноти; плідну співпрацю з Інтернаціоналом освіти та його регіональною організацією - Європейським комітетом профспілок освіти; розширення зв'язків та ефективної співпраці з профспілковими організаціями зарубіжних країн; навчання профспілкового активу за участю Інтернаціоналу освіти та його членських організацій; ознайомлення організаційних ланок Профспілки різних рівнів з досвідом

роботи профспілок освітян інших країн, особливостями функціонування систем освіти та наслідками їх реформування в зарубіжних країнах.

За поточний період представники Профспілки працівників освіти і науки України взяли участь у двох Всесвітніх конгресах Інтернаціоналу Освіти. Українські спілчани приєдналися до близько 1400 делегатів та спостерігачів, які представляли понад 32 мільйони освітян із 170 країн світу. Серед ключових резолюцій останнього Конгресу - резолюції щодо оновлення профспілок, майбутнього педагогічної професії, якісної державної освіти, приватизації та комерціалізації освіти, професійних стандартів викладання.

Профспілка активно долучалася до міжнародних кампаній, які проводив Інтернаціонал освіти: щорічної кампанії з нагоди Всесвітнього дня вчителя з метою підвищення престижу вчительської професії. 2020 року вперше відбувся 24-годинний міжнародний онлайн-захід, організований Інтернаціоналом освіти, тема якого - «Вчителі: лідерство в період кризи, переосмислення майбутнього». Профспілка активно долучилася до заходу та підготувала відеосюжет про освіту та освітян України; щорічної кампанії з нагоди Всесвітнього дня дій за гідну працю; 16-денної кампанії «Зробимо освіту безпечною для всіх» з метою підвищення інформованості суспільства про насильство за ознакою статі; щорічної кампанії «Глобальний тиждень дій за освіту», під час якої Профспілка звертала увагу уряду на необхідність збільшення фінансування освіти задля забезпечення безкоштовної якісної державної освіти для всіх, як це передбачено у Цілях сталого розвитку.

Впродовж останніх п'яти років, підтримуючи постійну боротьбу за права та інтереси своїх членів, Європейський комітет профспілок освіти неодноразово направляв листи солідарності з діями профспілок до органів влади, висловлюючи підтримку акціям профспілок, реагуючи на можливі законодавчі зміни, що звужують права освітян та їхніх профспілок. Особливо важливою солідарна підтримка міжнародних організацій була в 2020 році у відповідь на спроби реформування трудового законодавства та нав'язування трудового кодексу. Протягом року було проведено два Глобальних дня дій на підтримку українських профспілок під гаслом «Руки геть від українських профспілок!» - 25 лютого та 30 червня 2020 р. Профспілки освітян активно долучилися до цих кампаній – листи солідарності на адресу українських високопосадовців направили Інтернаціонал освіти, Європейський комітет профспілок освіти, національні профспілки освітян Бельгії, Грузії, Данії, Іспанії, Німеччини, Румунії, Словаччини та Словенії. 25-27 лютого 2020 року в Києві перебувала Місія глобальних профспілок з метою солідарної підтримки профспілок України щодо захисту трудових прав та гарантій українських працівників та підтримки позиції профспілок проти антисоціальних та антипрофспілкових законопроектів. Також завдяки й масштабній міжнародній підтримці досі вдається не допустити їх прийняття.

У грудні 2016 року у м. Белград, Сербія, делегація Профспілки взяла участь у звітно-виборній конференції ЄКПО, що проходить раз на чотири роки. На ній було обрано нового Європейського директора Сьюзан Флокен,

яка приступила до виконання своїх обов'язків з 1 січня 2017 року. Представники Профспілки доповіли про основні проблеми та виклики, які стоять перед Профспілкою освітян України та проблеми, які існують в самій системі освіти України, та взяли активну участь в обговоренні резолюцій та програмного документу конференції щодо впровадження інформаційно-комунікативних технологій в сфері освіти. Ключові резолюції присвячені питанням розширення прав профспілок працівників освіти, рівності в освітній сфері, посилення статусу та визнання викладачів вищої освіти, ситуації з біженцями в Європі, соціальному діалогу та колективним переговорам в освіті, приватизації комерціалізації освіти.

На конференції в Белграді Голову Профспілки Георгія Труханова обрано членом Європейського комітету профспілок освіти. Виконуючи свої обов'язки, Голова бере участь у засіданнях Комітету, доносячи до лідерів профспілок європейських країн позицію організації щодо зміцнення профспілок та подолання спільних викликів, що стоять перед європейськими профспілками.

Під час круглого столу ЄКПО для країн Центрально-Східної Європи «Розширення прав і можливостей профспілок освіти для подолання соціальної кризи», що відбувся в Ризі у вересня 2017 року та зібрав понад 80 представників профспілок освіти з країн регіону, було представлено основні напрями діяльності Профспілки працівників освіти і науки України та виклики, що стоять перед організацією на сучасному етапі процесу реформування сфери освіти. ЄКПО висловив підтримку та готовність допомогти у подоланні кризових питань.

На запрошення Профспілки на початку 2018 року у Києві з візитом перебувала Сьюзан Флокен. Це був її перший візит до України на посаді Європейського директора ЄКПО. Метою перебування стало детальне ознайомлення з діяльністю Профспілки працівників освіти і науки України, вивчення питання реформування системи освіти країни, її проблем і викликів та солідарна підтримка Профспілки на рівні ЄКПО у боротьбі за права учительства. У рамках візиту Сьюзан Флокен зустрілася з заступником Міністра освіти і науки України Павлом Хобзеєм, який поінформував про діяльність профільного відомства, зміни в освітньому законодавстві, реформування середньої освіти, Нову Українську школу тощо. Під час візиту делегація ЄКПО ознайомилися із ходом реконструкції Будинку профспілок на Майдані Незалежності. Для більш детального ознайомлення з системою освіти України і роботою освітніх закладів, міжнародні партнери відвідали Київську міську організацію Профспілки та столичну гімназію №19.

У листопаді 2018 року делегація Профспілки взяла участь у Спеціальній Конференції Європейського комітету профспілок освіти в Афінах. 300 делегатів із 132 національних профспілок освіти, що представляють працівників всіх рівнів освіти в 51 країні Європи, обговорили та сформулювали нові пріоритети щодо формування майбутнього Європи та ролі профспілок освіти в цьому процесі, та взяли низку резолюцій, щоб

подолати ті труднощі, з якими стикаються вчителі у щоденній роботі.

Наприкінці жовтня 2019 р. у Тбілісі, Грузія, відбувся черговий Круглий стіл ЄКПО для країн Центральної та Східної Європи, який традиційно проводиться раз на два роки, під час якого українська делегація взяла участь в обговоренні питань оновлення профспілок, можливості для підвищення привабливості вчительської професії та проблеми, які стоять перед профспілками. Також обговорювалося питання впровадження Цілей сталого розвитку в кожній з країн регіону.

У лютому 2020 року відбулося засідання Постійного Комітету ЄКПО з питань гендерної рівності, на якому представника Профспілки було обрано постійним членом Комітету.

На запрошення ІО та ЄКПО представники Профспілки взяли також участь у таких міжнародних заходах: тренінг «Сприяння гендерній рівності шляхом соціального діалогу у вчительській професії», тренінг «Поліпшення професійної підготовки викладачів та тренерів з професійно-технічної освіти для якості ПТО», круглий стіл «Посилення спроможності профспілок вчителів сприяти просуванню освіти як інструменту створення доброзичливого, толерантного та мирного освітнього середовища», конференція проєкту «Сприяння створенню гідних робочих місць в освітній сфері з боку соціальних партнерів з метою забезпечення безпечних умов праці», тренінг, організований Європейським комітетом профспілок освіти та Європейським інститутом профспілок «Удосконалення навичок у ПТО», Всесвітня жіноча конференція, Спільна конференція головної країни Болгарії в Раді Європейського Союзу, Європейського профспілкового комітету з питань освіти, Болгарської профспілки учителів «Підтримка молодих вчителів як інструмент якості освіти», навчальний семінар «Сприяння профспілками освіти інформаційних та комп'ютерних технологій для інклюзивної освіти», конференція ЄКПО «Зміцнення гендерної рівності в освіті та за допомогою освіти», круглий стіл «Профспілки освіти вирішують питання гендерної рівності в вчительській професії шляхом соціального діалогу». Ці заходи дали можливість отримати новітню інформацію про тенденції розвитку освіти за кордоном та міжнародного профспілкового руху; набути нові знання та навички з цілої низки актуальних питань, отримати безцінний досвід та можливість професійного розвитку. Протягом 2020 р. представники Профспілки взяли участь у низці заходів ЄКПО та ІО, які проводилися онлайн у зв'язку зі складною епідеміологічною ситуацією через пандемію COVID-19, під час яких відбувався безпосередній обмін досвідом про дії профспілок з метою захисту прав та інтересів працівників освіти в умовах карантинних обмежень, впровадження дистанційного навчання.

У звітному періоді продовжувалося налагодження та розвиток прямих зв'язків з профспілками освіти зарубіжних країн з метою вивчення їх досвіду роботи, ознайомлення з особливостями функціонування систем освіти та наслідків їх реформування.

У липні 2017 року профспілковий молодіжний актив Профспілки з різних областей України у складі української делегації взяв участь у роботі Міжнародного молодіжного профспілкового форуму «ТЕМП-2017», що відбувся у м. Мінськ, Республіка Білорусь. Українські молоді профспілкові активісти стали учасниками трьох дискусійних майданчиків «Молодь профспілок і майбутнє сфери праці».

У червні 2017 року в місті Ужгород відбувся міжнародний українсько-словацький семінар «Досягнення та виклики профспілок освіти». Профспілку працівників освіти і науки України представляли члени президії ЦК Профспілки на чолі з Головою Профспілки Георгієм Трухановим. Зі сторони Словацької Республіки участь у роботі заходу взяли Голова Профспілки працівників освіти і науки Словаччини Павел Ондек, його заступники з питань початкової, середньої та вищої школи. Учасники семінару відвідали Ужгородський Національний університет, єдину в Україні спеціалізовану школу з вивченням словацької мови та Центр словацької культури. Відбувся круглий стіл, на якому проведено презентації систем освіти обох країн та діяльності профспілок України та Словаччини. Завершенням семінару стало підписання Угоди про співпрацю між профспілками освіти України та Словаччини.

У вересні 2017 року в Анкарі пройшла Міжнародна профспілкова сертифікаційна програма з обміну досвідом між молодими профспілковими активістами, у якій взяла участь профспілкова активістка з Волинської області. Її організаторами виступила Профспілка працівників освіти Туреччини EĞİTİM-BİR-SEN, що є найчисельнішою профспілкою освітян Туреччини та представляє інтереси 450 тисяч членів із 1,1 млн працівників освіти країни, спільно з Інститутом державного управління Туреччини та Близького Сходу.

У 2018 році відбувся візит делегації Профспілки до Словаччини, під час якого вдалося ознайомитися з діяльністю профспілки, обмінятися досвідом та обговорити подальшу співпрацю.

На початку жовтня 2018 року на запрошення Польської профспілки вчителів ZNP президія ЦК Профспілки працівників освіти і науки України відвідала Варшаву з метою ознайомлення з діяльністю організації та обміну досвідом. Було проведено декілька заходів – спільний семінар, візити до профспілкових організацій та зустрічі з активом.

У червні 2019 року у Києві з дружнім візитом перебувала делегація Профспілки освітян Словаччини. Зустрічаючи колег в офісі організації, Голова Профспілки працівників освіти і науки України Георгій Труханов поінформував про стан справ у профспілковому русі нашої країни та окреслив основні вектори діяльності організації щодо питань захисту прав та гарантій педагогів та студентської молоді. У рамках візиту було заплановано кілька заходів та зустрічей. Одним із пунктів стало відвідування відновленого Будинку професійних спілок на Майдані Незалежності та зустріч з колегами з інших профспілок бюджетної сфери. Для більш

детального розуміння і ознайомлення із системою вищої освіти України міжнародні партнери відвідали Київський національний університет імені Тараса Шевченка, де відбувся круглий стіл з питань діяльності первинних профспілкових організацій.

На запрошення іноземних колег представники Профспілки працівників освіти і науки України взяли участь у чергових з'їздах профспілок освітян Грузії, Болгарії, Польщі, Казахстану, з якими продовжується активна та плідна співпраця.

Значна увага приділяється донесенню інформації про тенденції розвитку освіти та профспілкового руху до організаційних ланок Профспілки. На українську мову перекладено програмні документи та резолюції конгресу Інтернаціоналу освіти, матеріали кампанії ЮНЕСКО «Освіта для всіх», кампаній Глобального тижня дій в інтересах освіти, матеріали кампанії та спільні заяви міжнародних організацій, присвячених Всесвітньому дню вчителя, інші кампанії ІО, аналітичні матеріали щорічної публікації Організації економічного співробітництва та розвитку «Погляд на освіту», публікації Eurostat щодо зарплат вчителів у країнах ЄС, звіти інформаційної мережі «Eurydice» щодо умов праці у вищій освіті, інформацію щодо оплати працівників освіти Європи, яка оновлюється щорічно, педагогічного навантаження, плати за навчання та системи грантів для студентів країн Європи та ін., матеріали та новини Міжнародної організації праці, ЮНЕСКО, Інтернаціоналу освіти та Європейського комітету профспілок освіти щодо безробіття та зайнятості, фінансування освіти, наслідків кризи та політики жорсткої економії для вчителів, якісної освіти, підготовки кваліфікованих вчителів.

Профспілка працівників освіти і науки України за останні п'ять років закріпила за собою профспілковий медійний сегмент та постійно удосконалює інформаційну роботу через комплекс форм, методів та заходів, спрямованих на оперативне поширення достовірної інформації про діяльність організації та її організаційних ланок до суспільства, міжнародної спільноти.

Питання інформаційного забезпечення територіальних організацій неодноразово виносилися на засідання президій, пленумів ЦК Профспілки, засідання круглих столів, навчань. За ці роки було проведено 3 президії з питань інформаційного забезпечення та комунікацій, 2 семінарських навчань фахівців, відповідальних за інформаційну роботу. До кожного із них було підготовлено методичні матеріали, презентації, інфографіку, фото й відео, які надсилаються в обласні організації і далі – у райони, ЗВО тощо. Для студентів та викладачів закладів вищої освіти також було створено групи у Viber – де інформація поширюється миттєво на усіх голів студентських та викладацьких профкомів.

У червні 2016 року ЦК Профспілки спільно з Фондом Фрідріха Еберта в Україні (Німеччина) розпочали серію навчально-інформаційних семінарів – Медійна платформа «Усвідом себе європейцем: зміни починаються з освіти». У червні 2017 року відбулася друга частина Медійної платформи,

організована відділами інформаційно-аналітичного забезпечення та комунікацій, технічного забезпечення та захисту інформації та міжнародним відділом. Учасниками медійної платформи стали понад 40 представників з усієї України – вчителі, викладачі, профспілкові активісти. Метою обох заходів була систематизація та поглиблення знань учасників про євроінтеграційні процеси в Україні та виклики, які стоять перед освітянами, в умовах реформування галузі освіти. Спікерами семінару виступили експерти з Представництва ЄС в Україні, Інтернаціоналу Освіти, Платформи громадянських ініціатив, викладачі провідних ВНЗ України та сфери медіа. Участь в заході взяв Надзвичайний та Повноважний Посол Фінляндії в Україні пан Юха Вірттанен, який розгорнуто та детально розповів про успіх та виклики фінської системи освіти.

Усі заходи ЦК профспілки мають інформаційний та іміджевий супровід з використанням відео, презентацій, інфографіки, роздатковими та методичними матеріалами, створення фотозон тощо.

За останні п'ять років відповідальними працівниками взято участь у понад 27 навчаннях, семінарах та тренінгах, організованих різними українськими та міжнародними інституціями, серед яких – Інтерньюз-Україна, Академія української преси, DW Akademie, ООН в Україні, Федерація профспілок України, Міністерство цифрової трансформації, Unit.city, Адміністрація Президента України.

ЦК Профспілки у звітний період велася цілеспрямована робота щодо формування громадської думки про діяльність Профспілки шляхом використання сучасних інформаційних технологій. Цьому сприяли ряд кроків – ефективна робота офіційних ресурсів ЦК Профспілки (сайти, соціальні медіа, робота з різними медійними майданчиками), корпоративна мережа сайтів Профспілки, яка нараховує 23 Інтернет-ресурси в областях, активна присутність організацій та їх керівників у соціальних мережах, співпраця зі ЗМІ на різних рівнях, проведення просвітницьких кампаній, обмін контентом із провідними інформагенціями та кадрово політика організації.

Веб-сайт Профспілки працівників освіти і науки України <https://pon.org.ua> – офіційне джерело інформації про діяльність організації, кілька разів проходив редизайн та оновлення баз. За ці роки було осучаснено інтерфейс ресурсу, оновлено методичну базу, додано нові рубрики, фото та відео стоки. Сайт має відвідуваність від 5 тис. до 20 тис. унікальних користувачів за день. Гостра або резонансна інформація набирає від 10 тис. до 100 тис. переглядів за дуже короткий відрізок часу. У середньому за рік сайт Профспілки переглядають понад 1,8 млн. відвідувачів. За 5 років сторінки сайту переглянули понад 6,8 млн. відвідувачів.

У пошукових системах сайт індексується і видає результат у топі. Прослідковується тенденція до постійного збільшення відвідувачів, особливо з початком нового навчального року, у період активних дій організації, діалогу з владою, всеукраїнських навчань, семінарів, різних заходів.

Сайт переглядають відвідувачі не лише з України, а й із Польщі,

Словаччини, Чехії, США, Італії, Румунії, Франції, Великої Британії, Бельгії, Німеччини, Молдови тощо.

Користуються популярністю статті, які висвітлюють питання формування державного бюджету, оплати праці, дистанційної освіти, студентських стипендій, обчислення пенсій, новини освітнього законодавства, правові роз'яснення, а також фотогалереї та відеоматеріали, інформації з акцій протестів, засідань, парламентських слухань, цифрової безпеки та медійної грамотності, поради щодо ефективної роботи в Інтернет-просторі.

Документи, листи, звернення, довідки, закони, постанови додаються до новини з можливістю швидко перейти на першоджерело чи з можливістю переглянути або завантажити потрібний файл.

Освітяни можуть дізнатися про основні новини у роботі міжнародних профспілкових об'єднань – Інтернаціоналу Освіти, Європейського комітету профспілок освіти, колег із далекого й ближнього зарубіжжя через постійне оновлення відповідної рубрики «Міжнародні новини». Для міжнародних колег функціонує рубрика «English» англійською мовою, де повідомляється про ключові події діяльності Профспілки.

ЦК Профспілки підтримується співпраця та комунікація з представниками прес-служб законодавчої та виконавчої влади, інституцій громадянського суспільства, міжнародних партнерів задля висвітлення інформаційних повідомлень на офіційному сайті із першоджерел.

Територіальні організації активно проводять інформаційну роботу на місцях. Станом на листопад 2020 року свої Інтернет-представництва мають 23 обласні організації Профспілки (частина з організацій значно підсилила цю роботу додатковим джерелом інформації – сторінкою у соціальних мережах).

Важливим акцентом подання інформації є регіональний розріз. Динамічна й потокова інформація, яка періодично подається на сайти організацій, дозволяє відвідувачам одразу побачити, чим займається організація, над якими питаннями працює, яким чином провадить захист прав спілчан на місцях.

Мають офіційні сайти в мережі Інтернеті та групи для спілкування у соціальних мережах Фейсбук, Інстаграм, Тікток також переважна більшість студентських первинних профспілкових організацій закладів вищої освіти.

Донесенню інформації до первинок сприяють й друковані видання обласних організацій Профспілки. Їх наразі (власні або спільні) – 12, із щомісячним та щоквартальним виходом.

Соціальні мережі стали також ефективним інструментом піару, іміджмейкерства, просування цілей та ідей організації у суспільство.

ЦК Профспілки пришвидшив процес створення профспілкової інформаційної площини і присутність у соціальних мережах.

Інтеграція у мережу Фейсбук <https://www.facebook.com/educationworkers> значно пожвавила роботу сайту

Профспілки, додала аналітики, розуміння своєї цільової аудиторії, її настроїв тощо. На сторінку щодня оперативно подається інформація з офіційного сайту, статті, перепости важливої інформації від соціальних партнерів, фото та відео матеріал, опитування, фан-дописи. За сторінкою Профспілки у Фейсбук стежать понад 10 тисяч осіб, а більше 9,8 тисяч вподобали сторінку. Тижневе охоплення дописів сягає від 19 тисяч до 87 тисяч із тенденцією до постійного збільшення шляхом фото та відео контенту.

Досить активну позицію в соціальних мережах займають і окремі обласні організації. Фейсбук використовує більшість обкомів. Лідерами думок є голови організацій, які подають як офіційну інформацію, так і власний контент. Супровід сторінки організацій проводять також і відповідальні фахівці, які слідкують за якісним змістовним та методичним наповненням, коментарями та коректним веденням діалогів.

Для оперативного реагування та фахових дискусій у мережі «Фейсбук» у вересні 2016 року створено кілька закритих груп. Так, група «Колеги» сьогодні нараховує понад 75 осіб (голови та заступники голів обласних організацій), які мають змогу отримувати важливу інформацію, документи, корисні посилання на різні джерела, вести діалоги безпосередньо у цій групі, без маніпуляцій та дезінформації.

Соціальні мережі є добрими помічниками у співпраці зі ЗМІ. Задля ефективної комунікації із засобами масової інформації у березні 2017 року відкрито мікроблог у Профспілки працівників освіти науки у Твіттер. Основною перевагою Твіттера є швидкість поширення інформації. Крім того, мережа пропонує миттєвий пошук за повідомленнями, уміщеними на її сторінках. У Твіттер Профспілки відповідальними фахівцями переважно подається інформація як з офіційного сайту організації, так і інших джерел, яка дозволяє коротко і з різних точок зору дізнатися про стан справ у галузі.

Важливий акцент інформаційної роботи ЦК Профспілки – співпраця з провідними друкованими та онлайн ЗМІ, інформаційними агенціями, телебаченням, радіо. Найбільше зацікавлення у центральних ЗМІ викликають заяви, коментарі та аналітичні матеріали ЦК Профспілки, першоджерелом яких є коментарі, телефонні та особисті інтерв'ю, зустрічі із керівництвом ЦК Профспілки, а також офіційна інформація з веб-сайту.

Продовжується робота з центральними виданнями та телеканалами. Теми сюжетів та коментарів – реформування галузі, фінансування освіти, питання заробітних плат освітянам, звільнення педагогів, закриття малокомплектних шкіл, студентські стипендії, виступи проти антисоціальних законів, навчання в умовах пандемії тощо.

За останні роки було опубліковано сотні статей та заміток у провідних інформаційних агенціях, онлайн та друкованих ЗМІ (серед них – «Профспілкові вісті», УНН, Українська правда, «Голос України», «Освіта», Освіта.UA, Укрінформ, Інтерфакс-Україна, Кореспондент, УНІАН, ГЛАВКОМ, Освітній портал, «Дело», «Всеосвіта», «Сучасна освіта України», «Коректно», «Україна молода», «Урядовий кур'єр», Суспільне:UA та інші).

Щороку виходить щонайменше десяток ток-шоу, телесюжетів із коментарями від ЦК Профспілки на різних телеканалах, серед яких Канал Україна, Україна 24, Інтер, канал новин «24», програми 5 каналу, регіональні телеканали тощо.

До актуальних і серйозних заходів проводиться прес-конференції – Главком, УНІАН, Укрінформ тощо. Також організовано понад 40 телефонних, радіо та онлайн-інтерв'ю.

У звітній період особливу увагу приділено якісному технічному оснащенню діяльності ЦК Профспілки. Систематично проводиться робота з відновлення та налагодження комп'ютерної техніки у програмній та апаратній частинах. Оновлюється програмне забезпечення, ведеться робота щодо захисту інформації та швидкої передачі даних.

За останні роки впроваджено систему мережевого об'єднання офісів в одну локальну мережу з застосуванням шифрування.

Впроваджено систему електронної взаємодії з органами виконавчої влади, яка дозволяє автоматизувати процеси роботи з документами, прискорити процес прийняття управлінських рішень. Активно використовується система хмарного зберігання даних для захисту від втрати інформації.